

MOSTY

Představitelé

NRZP ČR

na Pražském hradě

MOSTY 02 | 2015

9771805956007

02

OPEL HANDYCARS

SVOBODNÝ POHYB BEZ BARIÉR.

Program mobility osob se zdravotním postižením.

- automatická převodovka u většiny modelů
- cenová zvýhodnění pro TP, ZTP, ZTP/P
- výhodný spotřebitelský úvěr s kartou CCS v hodnotě 5 000 Kč
- pojištění s asistenční službou pro celou Evropu na 5 let zdarma
- odpočet DPH držitelům státního příspěvku
- komplexní servisní služby
- speciální úpravy vozů

5 let
záruka*

Opel Pojištění Opel Finance

www.opel-handycars.cz infolinka: 800 101 101 opel@handycars.cz

Kombinovaná spotřeba a emise CO₂: 3,8–7,3 l/100 km, 99–163 g/km.

*Dvouletá výrobní zákonná záruka a dále tříletá smluvní záruka Opel ve spolupráci se společností CG Car Garantie Versicherungs-AG. Smluvní záruka Opel je poskytována bezplatně dealerem Opel.

Wir leben Autos.

Vážení čtenáři,

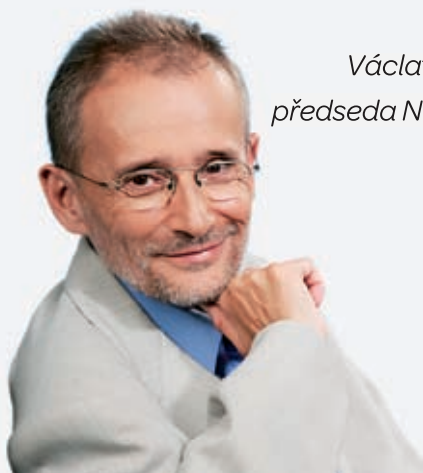
NRZP ČR zahájila v uplynulém období velkou vyjednávací ofenzivu s vrcholnými politickými představiteli s cílem dosáhnout v co nejkratším čase některých pozitivních změn pro osoby se zdravotním postižením. V tomto čísle tudíž najdete informace o našem jednání s předsedou vlády, s panem prezidentem a předsedou Výboru pro sociální politiku Poslanecké sněmovny. Naším cílem je dosáhnout od 1. ledna 2016 zvýšení příspěvku na péči a navýšení minimální mzdy u příjemců invalidních důchodů.

Kromě dalších zajímavých článků najdete v novém čísle informaci o průběhu předávání cen NRZP ČR MOSTY za rok 2014, které se tentokrát uskutečnilo v Brně. Velmi mě potěšilo, že cena pro osobnost hnutí osob se zdravotním postižením byla udělena in memoriam paní Janě Hrdé. Nové číslo obsahuje i několik rozhovorů, ale také informace o naší legislativní iniciativě zaměřené na problém registrování aut pořízených z příspěvku na nákup motorového vozidla u nezletilých dětí.

Věřím, že Vás náš časopis zaujme, ale hlavně získáte nové potřebné informace.

Přeji Vám pěkné jarní dny.

Václav Krása
předseda NRZP ČR

04

04 TĚMA: Václav Krása:

Vyjednávací ofenziva NRZP ČR

22

09 Václav Krása: Rozhovor s premiérem Bohuslavem Sobotkou na téma navýšení příspěvku na péči a znovuzavedení jeho pravidelné valorizace

12 Václav Krása: Příspěvek na péči je nezbytné valorizovat

15 Zdeněk Žižka: Problémy s registrací vozidla pro handicapované dítě zakoupeného s využitím příspěvku na zvláštní pomůcku

19 Eliška Ritterová a Jan Hutař: Návrh zákona

20 Ondřej Folk: Česká republika před Výborem OSN pro práva osob se zdravotním postižením

22 Michal Dvořák: Primátor města Brna ocenil vítěze letošního ročníku cen MOSTY

26 Pavel Hříbek: Ocenění MOSTY 2014 je pro nás závazkem, říká zástupce Českých drah Michal Štěpán

30 Jitka Vrchotová: Okénko do poradny NRZP ČR. Výměna průkazů OZP (TP, ZTP a ZTP/P) v roce 2015

32 Danuše Šaferová: O Centru pro zdravotně postižené Ústeckého kraje

35 Zuzana Kašpárková: Pozvánka na konferenci – Podpora pečujících osob

36 Tomáš Chmelař, Jindřich Fanta: Představujeme členské organizace NRZP ČR

38 Patri Henel: MENTAL POWER PRAGUE FILM FESTIVAL 2015

43 Zdeněk Santner: Modrý slon oslaví deset let své existence

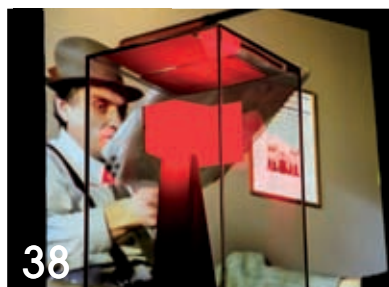
44 Tomáš Pchálek: Lítáme v tom všichni

48 Martina Příbylová: Reforma psychiatrie na cestě k realizaci?

50 Pavla Radová: Pomoc obětem trestných činů

52 Jaroslav Winter: Cena Rafael a 300 000 korun za projekt VozejkMap

56 Radka Svatošová: Rozhovor s lektorkou meditace a kraniostakrální terapie Lucíí Uhlířovou

38

43

44

Vyjednávací OFENZIVA NRZP ČR

TEXT: Václav Krása | FOTO: Hana Brožková, archiv KPR | www.vlada.cz | www.bohuslavsobotka.cz

Předsednictvo NRZP ČR na počátku února 2015 rozhodlo o tom, že je nezbytné zahájit jednání s vrcholnými představiteli státu kvůli řešení řady problémů osob se zdravotním postižením, které jsou dlouhodobě odkládány. Naším cílem je oslovit politiky s tématy, která je možno řešit poměrně rychle, ale vyžaduje to politické rozhodnutí vrcholných představitelů státu. Těmi základními tématy jsou minimální mzda, zaměstnanost OZP, výše příspěvku na péči a celkový pokles finanční podpory osob se zdravotním postižením.

Proto se 18. února 2015 sešla delegace předsednictva NRZP ČR ve složení Táňa Fischerová, Václav Krása, Jiří Morávek a Jan Uherka s předsedou vlády Bohuslavem Sobotkou a ministryní práce a sociálních věcí Michaelou Marksovou. Za nepřítomného ministra Jiřího Dienstbiera se jednání účastnila ředitelka sekce pro lidská práva Martina Štěpánková.

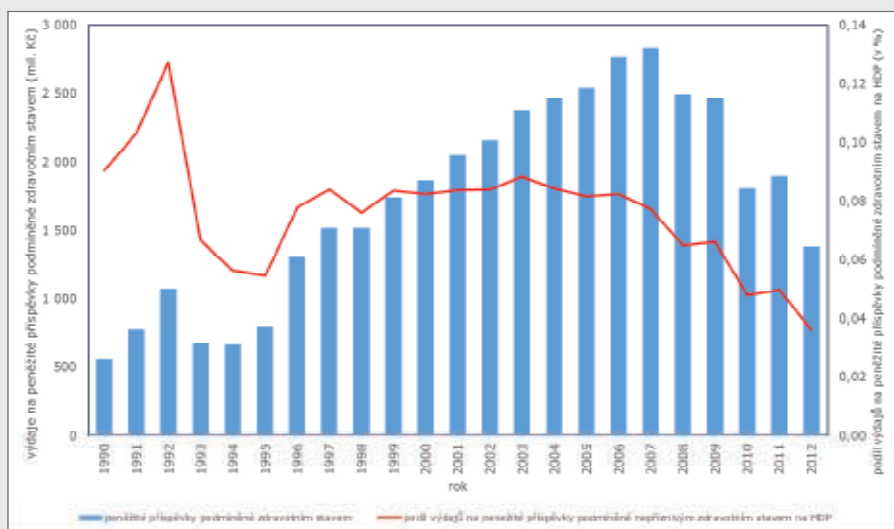
Jednání ze strany předsedy vlády bylo vstřícné a trvalo téměř hodinu a půl. Probrali jsme základní otázky kolem příspěvku na péči, způsobu hodnocení míry závislosti a podpory zaměstnávání OZP.

Důvodem jednání bylo naše přesvědčení a zkušenosti, které máme i od osob se zdravotním postižením, že nedošlo ke slibované změně zákonů, jež by měla eliminovat změny prosazené za ministra Jaromíra Drábka. Na grafu je ukázán hluboký propad výdajů státního rozpočtu na peněžitě příspěvky podmíněné zdravotním stavem. Graf také ukazuje snižování procentního podílu podpory osob se zdravotním postižením na hrubém domácím produktu.

požadavkem jsme nebyli předsedou vlády odmítnuti, i když se jedná o zvýšení výdajů státního rozpočtu na sociální transfery. MPSV ČR připraví analýzu možných řešení, a to tak, aby zákon byl schválen s účinností od 1. 1. 2016.

Druhým tématem společného jednání byla změna posuzování míry závislosti. Po diskusi jsme došli k závěru, že MPSV ČR připraví novelu zákona o sociálních službách tak, aby ji Poslanecká sněmovna mohla začít projednávat na začátku roku 2016 a zákon byl účinný od 1. 1. 2017. Znamená to samozřejmě mnoho práce, protože naše představa nového způsobu posuzování míry závislosti je taková, že posuzování by mělo být v týmu, přísně individuální a míra závislosti by se neměla stanovovat na základě současných 10 základních životních potřeb. NRZP ČR se nejvíce přiklání k rakouskému modelu, kde míra závislosti je vyjádřena časem, po který potřebuje klient nějakou pomoc. Domníváme se, že takové hodnocení by pomohlo řešit přiznání příspěvku na péči například lidem s duševním onemocněním, s postižením autistického spektra

VÝVOJ VÝDAJŮ NA PENĚŽITÉ PŘÍSPĚVKY PODMÍNĚNÉ ZDRAVOTNÍM STAVEM A VÝVOJ JEJICH PODÍLU NA HDP V LETECH 1990 – 2012

Zdroj: VÚ PSV ČR

Jestliže tento podíl činil v roce 2007 téměř 0,14 % HDP, tak v roce 2012 činil pouze 0,04 % HDP. To znamená, že je to více jak trojnásobný pokles. NRZP ČR si uvědomuje, že na některé systémové věci je potřeba delší čas. My jsme však šli do jednání s tím, že je nezbytné prosadit i některé změny, které je možné realizovat co nejdříve a které pomohou v aktuální špatné situaci OZP. Proto jsme také navrhli, aby v letošním roce byla schválena novela zákona o sociálních službách, která by jednorázově navýšila příspěvek na péči o 10 % a zároveň by upravila pravidelný valorizační mechanismus příspěvku. S tímto

a dalším skupinám, které dnes velmi obtížně prokazují svoji míru závislosti.

Posledním tématem společného jednání byla podpora zaměstnávání OZP. Velká diskuze se rozvinula kolem otázky minimální mzdy příjemců invalidních důchodů. Požadovali jsme vyrovnání minimální mzdy, a to od 1. 1. 2016 v souvislosti s uvažovaným navýšením minimální mzdy, se kterým vláda počítá. Předseda vlády prohlásil, že chápe naše důvody, protože rozdílná minimální mzda je diskriminující faktor. Připomněl však, že tato věc je velmi štetová, a to především ze strany zaměstnavatelů, kteří tvrdí, že zvýše-

ní minimální mzdy povede k propouštění těchto pracovníků. Navrhovali jsme, aby vláda zvýšila podporu zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % OZP. Upozornili jsme také, že veřejná správa neplní povinné procento zaměstnávání OZP. Tuto skutečnost jsme dokumentovali našim vlastním výzkumem plnění povinného procenta jednotlivými ministerstvy, což vyplývá z příložené tabulky.

Po rozsáhlé diskusi předseda vlády uložil paní ministryni Michaela Marksově připravit dvě varianty řešení minimální mzdy u příjemců invalidních důchodů. Dále jsme upozornili pana premiéra, že MSV ČR zastavilo práce na zákonu o ucelené rehabilitaci. Pan premiér rozhodl, že tato věc má být předložena na nejbližším jednání Vládního výboru pro zdravotně postižené občany (VVZPO), kde bude rozhodnuto, jak dále pokračovat

s tímto zákonem. VVZPO současně připraví materiál, který bude dokumentovat úroveň zaměstnávání OZP ve veřejné správě. Jednotlivé ústřední orgány veřejné správy by se měly maximálně věnovat tomu, aby naplnily procento zaměstnávání OZP.

K diskusi o podpoře zaměstnanosti OZP jsme přítomným členům vlády předložili následující materiál:

Vláda nepodpořila náš návrh na zvýšení minimální mzdy příjemců invalidních důchodů od 1. ledna 2015, a to s odůvodněním, že nejprve musí dojít k systémovým změnám v podpoře zaměstnanosti OZP. Dnes je pravděpodobné, že žádné systémové změny nebudou včas provedeny.

Vyplyvá to jednak z jednání o cílech a opatření připravovaného Národního plánu podpory vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na roky 2015 – 2020 a dále z dokumentu „Aktivizační opatření k řešení nepříznivé situace na trhu práce“. Tento dokument neobsahuje ani jedno opatření cílené na osoby se zdravotním postižením, dokonce se termín „osoba se zdravotním postižením“ v celém dokumentu ani nevyskytuje.

Aktivizační opatření představilo MPSV ČR 29. 1. 2015, tudíž lze předpokládat,

Porovnání počtu zaměstnanců se zdravotním postižením na ministerstvech

	Průměrný počet zaměstnanců 2007	Povinný počet ZP zaměstnanců	Skutečný počet zaměstnaných ZP	Odběr výrobků a služeb (nahrazující počet ZP)	Odvod do státního rozpočtu za (osob)	Sankce odvedené při neplnění	Průměrný počet zaměstnanců 2014	Povinný počet ZP zaměstnanců	Skutečný počet zaměstnaných ZP	Odběr výrobků a služeb (nahrazující počet ZP)	Odvod do státního rozpočtu za (osob)	Sankce odvedené při neplnění
Ministerstvo životního prostředí ČR	630,38	25,22	7,21	8,45	9,56	504 744,10	528,75	21,15	3,25	6,68	11,22	690 647,00
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR	750,00	30,00	27,00	690,00	0,00	0,00	1003,96	40,16	35,97	0	4,19	257 916,00
Ministerstvo vnitra ČR	13 652,93	546,12	288,57	277,15	0,00	0,00	–	–	2,03%	0,06%	–	4 731 118,00
Ministerstvo zahraničních věcí ČR	2 066,78	82,67	15,00	57,83	9,84	519 527,40	–	–	–	–	–	–
Ministerstvo obrany ČR	12 944,96	517,80	122,68	978,09	0,00	0,00	7955,5	318,22	89,52	50,72	177,98	10 955 559,00
Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR	760,25	30,41	15,86	22,10	0,00	0,00	743	29,72	16,86	ano	–	0,00
Ministerstvo zdravotnictví ČR	345,00	13,80	17,00	0,00	0,00	0,00	366,25	14,65	6	4,75	–	240 065,00
Ministerstvo spravedlnosti ČR	316,50	12,66	7,78	10,66	0,00	0,00	319,17	12,77	6,91	ano	–	305 313,00
Ministerstvo financí ČR	1 305,65	52,23	23,00	27,94	1,29	68 108,78	–	–	1,18%	–	–	1 306 813,00
Ministerstvo dopravy ČR	439,00	17,56	9,30	8,64	0,00	0,00	–	–	2%	–	–	484 438,00
Ministerstvo kultury ČR	259,16	10,37	8,33	5,14	0,00	0,00	–	–	0,91%	ano	–	0,00
Úřad vlády ČR	468,46	18,74	15,00	9,20	0,00	0,00	449,75	17,99	17,85	0	0,14	8 618,00
Ministerstvo pro místní rozvoj	–	–	–	–	–	–	–	–	1,59%	2,93%	–	0

Zdroj: www.nrzp.cz

že je to jakýsi jízdní řád v politice zaměstnanosti minimálně na letošní rok. Obsahuje 37 konkrétních opatření, z nichž se samozřejmě řada z nich dá v obecné rovině využít i pro uchazeče o zaměstnání z řad OZP. Tato skupina osob patří mezi nejohroženější na trhu práce, a proto by dokument měl obsahovat i specifická opatření zaměřená na ni.

krácení na kompenzačních dávkách – například na příspěvku na nákup motorového vozidla, právě proto, že mají příjem z pracovní činnosti. Mnohdy je to však tak, že právě možnost dojíždět vozem do zaměstnání jim umožňuje pracovat.

MPSV ČR se samo dopouští rozporuplných rozhodnutí, která poškozují některé skupiny

OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM – POČET UCHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ

Zdroj: VÚ PSV ČR

Z grafu se zdá, že politika podpory zaměstnávání OZP je úspěšná, skutečnost je však zcela jiná. Graf ukazuje pouze osoby se zdravotním postižením, které jsou v evidenci uchazečů o zaměstnání na jednotlivých úřadech práce. Lidé se zdravotním postižením nemají důvod být v evidenci ÚP, a to z mnoha důvodů:

- Chybí individuální práce s klientem. Chybí nabídka individuální rekvalifikace na konkrétní pracovní pozici.
- U příjemců invalidních důchodů I. a II. stupně nepřináší evidence v seznamu uchazečů o zaměstnání žádnou přidanou hodnotu, pokud je doba evidence delší než rok. Jako příjemci ID I. a II. stupně jsou zdravotně pojištěni, tudíž nemusí být z tohoto důvodu v evidenci Úřadu práce.
- Systém nedokáže podchytit osoby po úrazech či nemocech, které jsou z důvodu těchto událostí vyřazeny ze svých původních profesí. Dochází k předčasné invalidizaci a vyřazení z aktivního pracovního života. Chybí systém koordinované rehabilitace. Pokud je jim přiznán ID bez snahy o jejich návrat do aktivního pracovního zařízení, ztrácí evidence na ÚP smysl, protože některé kategorie OZP nemohou být ze zákona evidovány jako uchazeči o zaměstnání (příjemci ID III. stupně).
- U řady OZP chybí motivace chtít pracovat, tudíž nejsou v evidenci ÚP. Mají strach, že jim při pracovní aktivitě bude snížen stupeň ID nebo jim bude důchod odebrán. To se také často děje. Dokonce jsou pracující OZP

osob se zdravotním postižením. Příkladem je novela zákona o zaměstnanosti schválená v roce 2014. Novela správně obnovila kategorii tzv. osob zdravotně znevýhodněných (osoby se zdravotním postižením, jejichž pokles pracovních schopností je značný, ale není tak velký, aby umožnil přiznání ID). Tyto osoby se velmi těžko uplatňují na volném trhu práce. Často se jedná o osoby s lehčími formami mentální retardace – potřebují pracovat pod dohledem. Ministerstvo prosadilo snížení podpory zaměstnavatelů, kteří tyto pracovníky zaměstnávají, z 8 000 Kč v roce 2014 na 5 000 Kč v roce 2015. Je to špatné rozhodnutí, proti kterému jsme protestovali. Toto rozhodnutí je také z hlediska ekonomického zcela nesmyslné. Pokud jsou OZZ zaměstnány, platí za ně zaměstnavatel sociální a zdravotní pojištění, ony samy platí také pojištění, a pokud pracují, tak nepobírají dávky životního minima, případně další dávky. Jednoduchý součet jasně ukazuje, že i při podpoře ve výši 8 000 Kč je zaměstnávání těchto osob pro veřejné rozpočty výhodné. Je paradoxní, že MPSV ČR odůvodňovalo nutností úspor snížení podpory této skupiny osob.

Uvědomujeme si, že příprava dlouhodobých systémových opatření vyžaduje určitý čas a diskusi. Proto navrhuje tato krátkodobá opatření, která jdou realizovat poměrně rychle, i když budou vyžadovat změnu zákona o zaměstnanosti:

- Větší podpora zaměstnavatelů při individuálním zaměstnávání OZP – stejná podpora jako u zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 50 % OZP.
- Zvážit, zda nezměnit povinné procento pro kategorii zaměstnavatelů, kteří musí zaměstnávat více než 50 procent, aby dosáhli na podporu.
- V souvislosti s navýšením minimální mzdy u příjemců ID navýšit dotaci zaměstnavatelům tak, aby odpovídala výši minimální mzdy.
- Navýšit podporu při zaměstnávání osob zdravotně znevýhodněných na úroveň ostatních OZP. Tyto skupiny si nekonkurují, protože příjemci ID přinášejí zaměstnavateli ještě slevu na dani z příjmů. Argument, že vyšším počtem zaměstnáváných osob se zdravotním znevýhodněním dojde ke snížení zaměstnaných příjemců ID, se neopírá o žádné šetření.
- Zvýšení podpory terapeutických pracovišť, a to především vyšší preferencí v dotačním řízení v rámci sociálních služeb.

Je samozřejmě, že nemůžeme abdikovat na opatření dlouhodobého charakteru.

Jedním ze zásadních opatření dlouhodobého charakteru je obnovení prací na přípravě zákona o koordinované rehabilitaci. Koncem roku 2013 byly připraveny teze zákona, na kterých byla poměrně široká shoda. Zákon by umožnil nejen navracet mladší OZP do aktivního pracovního života, ale umožnil by návrat např. seniorů do aktivního života, což s sebou nese řadu úspor ve zdravotnictví, sociálních transferech apod.

Ze setkání měli všichni přítomní členové za NRZP ČR jednoznačný pocit seriózního jednání se snahou řešit jednotlivé problémy. NRZP ČR byla požádána o součinnost v některých otázkách, kterou jsme samozřejmě slíbili.

V rámci vyjednávací ofenzivy jsme 24. února 2015 byli přijati na Hradě panem prezidentem Milošem Zemanem. Jednání se za NRZP ČR zúčastnili Václav Krása, Jiří Morávek a Jan Uherka. Setkání bylo velmi přátelské a diskutovali jsme o řadě problémů.

Prvním tématem bylo samozřejmě inkluzivní vzdělávání. Informovali jsme pana prezidenta o současném systému inkluzivního vzdělávání a on uvedl, že sám podporuje, aby se lidé se zdravotním postižením co možná nejvíce vzdělávali v hlavním vzdělávacím proudu. Ono lednové prohlášení ke vzdělávání lidí s handicapem se podle něj týkalo dětí s těžkým mentálním postižením, protože v tu dobu byl zrovna na návštěvě takového zařízení.

Seznámili jsme pana prezidenta s některými údaji o stoupajícím počtu individuálně integrovaných žáků v mateřských, základních a středních školách.

Individuálně integrovaní žáci v MŠ, ZŠ a SŠ (srovnání 1995/2005)

Druh zdravotního postižení/ počet žáků individuálně integrovaných	1995	2005
Mentální postižení	325	950
Tělesné postižení	1385	1 623
Zrakové postižení	660	581
Sluchové postižení	484	731
Poruchy autistického spektra	0	197
Narušení komunikační schopnosti	1 745	1 179
Specifická vývojová porucha učení a chování	27 445	45 215
CELKEM	32 044	50 476

Vývoj společného vzdělávání dětí s postižením byl od roku 1990 do roku 2005 velmi pozvolný. Charakteristickým rysem se stala proklamativní prohlášení o podpoře tohoto modelu vzdělávání, která však v praxi nebyla podpořena potřebnými opatřeními. Vyučující běžných mateřských, základních a středních škol tak pracovali s dětmi s postižením a případně sociálním znevýhodněním bez dostatečné metodické, personální a finanční podpory. Od roku 2005, kdy vstoupil v účinnost zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), došlo k rychlejšímu nárůstu individuálně integrovaných žáků.

V dalším bodě jednání jsme pana prezidenta informovali o hlubokém propadu výdajů státního rozpočtu na potřeby osob se zdravotním postižením. Pan prezident si se zájmem prohlédl grafy, které jsme připravili, a prohlásil, že v posledních letech došlo k opravdu hlubokému propadu výdajů s tím, že za jeho vlády byl opačný trend.

Prezidenta také zaujala otázka minimální mzdy. Prohlásil, že nebyl seznámen s tím, že minimální mzda u příjemců invalidních důchodů je stále 8000 korun, přičemž obecná minimální mzda je dnes 9200 korun. Tyto údaje si dokonce poznamenal a uvedl, že až bude mít setkání s paní ministryní Michaelou Marksovou, tak se jí bude ptát nejen na minimální mzdu, ale i na propad finančních prostředků pro OZP. Pan prezident uvedl, že je velkým zastáncem chráněných dílen a že považuje za chybu, že se v 90. letech nepodařilo zachránit

výrobní podnik META. My jsme panu prezidentovi přinesli několik dárků z chráněné dílny Červený javor v Dolních Počernicích.

V diskusi o výši příspěvku na péči pan prezident prohlásil, že v zásadě podporuje navýšení příspěvku na péči, zároveň však uvedl, že je potřeba také myslet na to, kde by měly být peníze ubrány. Sám uvedl, že se domnívá, že by bylo dobré snížit výdaje u doplatku na bydlení, kde dochází k masivnímu zneužívání v této věci, s čímž jsme souhlasili.

Na závěr setkání, které trvalo hodinu, jsme se dohodli, že takové setkání by bylo dobré opakovat přibližně s periodou jednoho roku, přičemž pan prezident uvedl, že si přeje, abychom přinesli konkrétní věci, o kterých bychom mohli jednat a které by mohl projednat i s příslušnými ministry.

Bylo to opět velmi dělné a příjemné setkání. Bylo vidět, že pan prezident se v problematice dobře orientuje.

V rámci série jednání jsem se 12. 3. 2015 sešel také s panem Jaroslavem Zavadilem, předsedou Výboru pro sociální politiku Poslanecké sněmovny. Schůzky se také účastnil pan poslanec Antonín Sedla. Předmětem našeho jednání byly především návrhy zákonů, které připravil legislativní odbor NRZP ČR a které by měly řešit ty nejaktuálnější problémy, které se nyní objevují v oblasti registrace motorových vozidel koupených z příspěvku na nákup motorových vozidel u dětí se zdravotním postižením.

Panu předsedovi jsem předložil návrh zákona, který by upravoval přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku pro nezletilé dítě dle §§ 9-12 zákona č. 329/2011 Sb.,

o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. Navrhujeme, aby se nevyžadoval předchozí souhlas soudu dle občanského zákoníku. V současné době se jeví největší problém při nákupu motorových vozidel zakoupených z příspěvku na nákup motorového vozidla, kdy dávka je přiznána nezletilému dítěti se zdravotním postižením. To znamená, že i vozidlo musí být v majetku dítěte. Bez rozhodnutí soudu o převodu automobilu na nezletilé dítě neprovede registraci motorových vozidel jeho registraci, a vůz tak nemůže být používán. Obdobně je tomu však i u dalších dražších zvláštních pomůcek, jako je schodišťová plošina, stropní závěsný systém a podobně.

NRZP ČR navrhuje, aby v těchto případech soud nemusel rozhodovat, a to proto, že o přiznání dávky rozhoduje státní orgán, který musí zohlednit nejlepší zájem dítěte a na základě toho také rozhoduje. Jeví se nám tudíž, že rozhodnutí soudu je v těchto případech nadbytečné, protože zájem dítěte je dostatečně chráněn rozhodnutím státního orgánu.

Pan předseda Zavadil přislíbil, že v této věci by skutečně mohla být poslanecká iniciativa, a dokonce by se možná podařilo prosadit, aby návrh zákona byl projednán v tzv. zkráceném čtení dle § 90 Jednacího řádu Poslanecké sněmovny.

Druhým návrhem, který jsme předali panu předsedovi výboru, je návrh novely zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. Tento návrh se týká pouze příspěvku na pořízení motorového vozidla. Dosavadní znění § 10 odstavce 5) zákona, upravující výši příspěvku na zvláštní pomůcku poskytovaného na pořízení motorového vozidla, obsahuje na rozdíl od právní úpravy příspěvku na jiné pomůcky povinnost předložit kromě příjmu žadatele a příjmů osob s ním společně posuzovaných také doklad o celkových sociálních a majetkových poměrech všech těchto osob, a to bez ohledu na to, zda žadatel o příspěvek bude či nebude žádat o snížení výše 10% spoluúčasti. Tím toto ustanovení zákona bez zřejmého vážného důvodu vyčleňuje tento příspěvek z režimu platného pro poskytování příspěvku na zvláštní pomůcku ve všech ostatních případech. Vzhledem k tomu, že na rozdíl od ostatních pomůcek zde není stanovena maximální výše ceny pomůcky, ale maximální výše příspěvku, navrhujeme, aby míra spoluúčasti byla v tomto případě odvozoována od maximální výše příspěvku. Dle našeho názoru je naprosto neodůvodněné podřídít tento příspěvek jako jediný odlišnému právnímu režimu, než jakému podléhají všechny ostatní srovnatelné kompenzační

pomůcky. Samotný osobní automobil je pro osoby se zdravotním postižením naprosto identickou kompenzační pomůckou jako všechny ostatní a neslouží ke zvýšení životního standardu uživatele, ale výhradně jako velmi nutná, základní kompenzace jeho zdravotní handicapu.

Ustanovení o prokazování majetkových poměrů žadatele a osob s ním společně posuzovaných je převzato z právní úpravy zasahující hluboko před rok 1989, kdy osobní automobil byl považován za luxusní zboží. Z tohoto pohledu toto ustanovení v aktuálním znění zákona působí jako nezdůvodnitelný, cizorodý a nesourodý prvek. Považujeme za zcela neadekvátní a v rozporu s přístupem k poskytování příspěvku na všechny ostatní pomůcky, aby k žádosti o příspěvek na zakoupení motorového vozidla bylo přikládáno majetkové přiznání jak žadatele, tak osob s ním společně posuzovaných, což je institut pro režim dávek v hmotné nouzi, který se u pomůcek vyžaduje jen v případech, kdy žadatel není ochoten či schopen splnit 10% podíl na pořízení pomůcky.

Pan předseda Zavadil k tomuto návrhu uvedl, že navrhovaná změna nemá pravděpodobně šanci na podání přímé poslancové novely, ale spíše se jeví jako možnost mít tento návrh připravený a použit jej při nejbližší novele zákona č. 329/2011 Sb., kterou připravuje MPSV ČR. O obou návrzích budeme s poslanci nadále jednat a pokusíme se je přesvědčit, že oba návrhy jsou velmi důležité. Nejedná se o žádné systémové změny, ale o změny, které by měly výrazně ulehčit v administraci těchto dávek, snížit výdaje státu a vyrovnat podmínky při poskytování příspěvku na jednotlivé druhy kompenzačních pomůcek.

Posledním bodem našeho jednání s předsedou Výboru pro sociální politiku byla možnost valorizace příspěvku na péči. Panu předsedovi jsem předal naši studii o příspěvku na péči a poprosil jej o maximální vstřícnost, pokud Poslanecká sněmovna bude projednávat valorizaci příspěvku na péči. Je samozřejmé, že valorizaci příspěvku musí předcházet politické rozhodnutí, vlastní legislativní úprava už není složitá.

Naše vyjednávací ofenziva není jednorázová akce, ale chceme v ní nadále pokračovat. Jednotlivé návrhy, které jsme předložili, budeme dál důsledně sledovat. Politici nám přislíbili, že se našimi návrhy budou zabývat, a proto se jich budeme opakovaně ptát, jak jednání o návrzích pokročila, a samozřejmě čtenáře Mostů budeme informovat. ■

ZVAŽUJEME NAVÝŠENÍ PŘÍSPĚVKU NA PÉČI a znovuzavedení jeho pravidelné valorizace,

řekl v rozhovoru pro Mosty premiér Bohuslav Sobotka

TEXT: Václav Krása | FOTO: www.bohuslavsobotka.cz

Práce spojené s přípravou návrhu na valorizaci příspěvku na péči byly již podle premiéra zahájeny, Ministerstvo práce má vypracovat analýzu dopadů zamýšlených změn. S předsedou vlády jsme si povídali také o narovnání minimální mzdy u příjemců invalidních důchodů nebo o zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Čas jsme si našli i na záležitosti týkající se jeho soukromého života.

Vážený pane předsedo vlády, dovolte, abych vám pogratuloval k nedávnému znovuzvolení předsedou ČSSD. Co pro vás obhajoba funkce předsedy nejsilnější politické strany znamená?

Samozřejmě radost, že jsem byl potřetí zvolen předsedou ČSSD, ale hlavně velký závazek. Zatímco na předchozích dvou sjezdech jsem byl zvolen předsedou nejsilnější opoziční strany, na posledním sjezdu jsem byl zvolen předsedou nejsilnější strany vládní koalice.

Má strana stojí před dvěma velkými úkoly. Za prvé dobře vládnout, naplnit beze zbytku volební sliby, které se nám podařilo vtělit do koaliční smlouvy; za druhé uspět v regionálních a senátních volbách v roce 2016 a ve sněmovních volbách v roce 2017. Úspěch naší vládní mise je přitom prvním základním předpokladem budoucích volebních úspěchů.

Byl jsem však zvolen předsedou ČSSD rovněž proto, že jsem ve straně zahájil řadu inovativních změn, které chci dotáhnout do konce. To je druhý základní předpoklad našich budoucích volebních úspěchů. Chci, aby se v příštích volbách ČSSD ucházela o přízeň voličů nikoli jako strana, která tu pouze přežívá díky své dlouhé a slavné minulosti, ale jako strana, která dokáže reagovat na složité výzvy dnešní doby – ekonomické, sociální a bezpečnostní. Na příkladu ČSSD jako nejstarší politické strany v zemi chci ukázat, že klasické, hodnotové a programové pevně ukotvené strany jsou spolehlivější zárukou úspěšného rozvoje naší země než marketingově na rychlo spíchnuté politické subjekty, populisticky nabíhající momentálními náladami veřejnosti a s kontroverzním ekonomickým zázemím.

Jako předseda vlády jste zároveň předsedou Vládního výboru pro zdravotně postižené občany. Pod vaším vedením tento výbor dle mého mínění začal

intenzivněji pracovat nežli v uplynulých letech. Dříve nebylo běžné, aby se předseda vlády účastnil pravidelně všech jednání tohoto orgánu. Jak vnímáte úlohu VVZPO v hierarchii vládní agendy a v čem vidíte jeho hlavní smysl?

Vládní výbor pro zdravotně postižené občany je koordinačním, iniciativním a poradním orgánem vlády České republiky pro oblast podpory osob se zdravotním postižením. Usiluje o vytváření rovnoprávných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením ve všech důležitých oblastech života a vytváření podmínek pro jejich začlenění do společnosti. Vzhledem k tomu, že téma zdravotního postižení se dotýká mnoha oblastí a působnosti řady ministerstev (sociální zabezpečení, zaměstnávání, vzdělávání, bezbariérová přístupnost prostředí, přístup k informacím, doprava, kultura), je hlavním posláním vládního výboru koordinace všech těchto aktivit a formulování celé státní politiky vůči této skupině osob. V této souvislosti je třeba také říci, že Česká republika patří k několika málo státům v Evropě, které vytvořily takovýto nadresortní orgán na nejvyšší reprezentativní úrovni. Osobně považuji účinnou pomoc a narovnávání šancí zdravotně postižených za zásadní věc, proto se také jednání výboru pravidelně aktivně účastním.

Nedávno se uskutečnilo jednání s delegací předsednictva NRZP ČR a s vámi za účasti paní ministryně Michaely Marksové. Na tomto jednání byly dohodnuty konkrétní věci v oblasti minimální mzdy u příjemců invalidních důchodů, valorizace příspěvku na péči, zaměstnávání osob se zdravotním postižením ve veřejných institucích a další koncepční věci v oblasti zaměstnanosti. Pokročila již jednání ve výše zmíněných oblastech a jak?

Otázkami souvisejícími s narovnáním minimální mzdy u příjemců invalidních důchodů se již v červnu loňského roku zabýval vládní výbor a svým usnesením doporučil vládě existující nerovnost odstranit. Na MPSV byla vytvořena pracovní skupina, která se zabývá systémovými změnami v oblasti zaměstnávání zdravotně postižených a v této souvislosti řeší i narovnání minimální mzdy u příjemců invalidních důchodů, včetně dopadů, které to bude mít na specializované zaměstnavatele osob se zdravotním postižením. Rád bych, aby k narovnání došlo. Tempo a harmonogram by měly být předmětem dalšího jednání se zaměstnanci a zástupci zdravotně postižených.

Práce spojené s přípravou návrhu na valorizaci příspěvku na péči již byly zahájeny. Původně schválená právní úprava obsažená v zákoně o sociálních službách obsahovala

„JE MOŽNO SOUHLASIT S NÁZOREM NÁRODNÍ RADY, KTERÁ POUKAZUJE NA TO, ŽE REÁLNÁ HODNOTA PŘÍSPĚVKU NA PÉČI STÁLE KLESÁ A NEDOSTATEČNĚ KOMPENZUJE ZAJIŠTĚNÍ POTŘEBNÝCH FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ K NÁKUPU NEZBYTNÝCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB. PROTO ZVAŽUJEME NAVÝŠENÍ PŘÍSPĚVKU NA PÉČI A ZNOUZAVEDENÍ JEHO PRAVIDELNÉ VALORIZACE.“

ustanovení, které upravovalo podmínky pro valorizaci příspěvku na péči. Toto ustanovení bylo však v roce 2007 ze zákona vypuštěno. Je možno souhlasit s názorem Národní rady, která poukazuje na to, že reálná hodnota příspěvku na péči stále klesá a nedostatečně kompenzuje zajištění potřebných finančních prostředků k nákupu nezbytných sociálních služeb. Proto zvažujeme navýšení příspěvku na péči a znouzavedení jeho pravidelné valorizace. MPSV bylo uloženo vypracovat analýzu dopadů těchto zamýšlených změn, neboť jejich provedení bude mít přímé dopady na výdaje z veřejných financí a je třeba i reálně zvažovat možnosti státního rozpočtu.

Souhlasím s tvrzením, že situace v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením není v ČR příznivá. Osoby se zdravotním postižením představují jednu z nejzranitelnějších skupin na trhu práce. Podstatnou roli hrají také předsudky ze strany zaměstnavatelů k těmto osobám, k jejich výkonnosti a soběstačnosti, vyplývající často z pouhé neznalosti problému a nedostatečné zkušenosti. Mnohdy totiž existence zdravotního postižení znamená nižší pracovní schopnost. Záleží především na typu postižení a druhu vykonávané práce. Dalším významným aspektem limitujícím uplatnění osob se zdravotním postižením na trhu práce je jejich vzdělání. Protože mají stále ještě, vzhledem ke svým specifickým potřebám, v řadě případů zhoršený přístup ke vzdělávání, tato skutečnost se výrazně projevuje v jejich vzdělanostní struktuře.

Při hledání způsobů, jak tento nepříznivý trend změnit, se v rámci aktivní politiky zaměstnanosti budeme zaměřovat na individuální podporu uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením tak, aby byli více uplatnitelní na volném trhu práce. Rovněž je třeba, aby krajské pobočky Úřadu práce ČR při hledání možností pracovního uplatnění pro osoby se zdravotním postižením mnohem více spolupracovaly se zaměstnavateli ve svém regionu. Je také nutné propojit oblast vzdělávání a zaměstnávání, především prostřednictvím profesního poradenství na školách.

Poslanecká sněmovna nedávno schválila novelu školského zákona, která významným způsobem posiluje inkluzivní prvky vzdělávání osob se zdravotním postižením. Velkou bolestí současnosti je nedostatek finančních prostředků na asistenty pedagoga. Můžete říct svůj názor na inkluzivní vzdělávání a také přislíbit, že v dalším období bude dost peněz na asistenty pedagogů?

Schválená novela školského zákona obsahuje zásadní reformní kroky v oblasti vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a nově upravuje podmínky pro jejich vzdělávání. Všude tam, kde je to možné a vhodné, považuje za prioritní formu inkluzivního vzdělávání v běžné škole.

Vzdělání má pro osoby se zdravotním postižením mimořádný význam, neboť zásadním způsobem předurčuje jejich postavení ve společnosti i v životě. Určitě platí, že čím vyšší vzdělání osoba se zdravotním postižením získá, tím větší je pravděpodobnost, že se jí podaří uplatnit se na trhu práce.

Abyste mohl proces inkluzivního vzdělávání i nadále úspěšně rozvíjet, je nezbytné zajistit pro jeho realizaci dostatečný objem finančních prostředků, což bude také jedním z hlavních úkolů připravovaných změn v oblasti financování regionálního školství.

Nechme chvíli stranou vážná témata. Naše čtenáře by jistě zajímalo i něco z vašeho soukromí. Můžete jim třeba prozradit, jaké je vaše nejoblíbenější jídlo? Nejráději mám tradiční českou kuchyni.

Pokud vyšetříte nějaký čas ve své zodpovědné práci, jak nejráději tento volný čas trávíte?

Volného času mi nyní příliš nezbyvá, pokud ale nějaký ušetřím, tak se snažím věnovat rodině. Jezdím na výlety, po památkách, chodím do přírody.

Děkuji za rozhovor. ▣

www.kontopomoci.cz

I vy můžete
pomocť lidem
se zdravotním
postižením!

I vy můžete pomocť lidem se zdravotním postižením!

Trvalý příkaz

Zadejte obvyklým způsobem trvalý příkaz k úhradě na účet č. 248896031/0300.

Zvolte libovolnou částku, alespoň 50 Kč, kterou budete pravidelně měsíčně přispívat na sbírkový účet NRZP ČR.

Jednorázový příspěvek

Zadejte obvyklým způsobem příkaz k úhradě na účet č. 248896031/0300.

Zvolte libovolnou částku, alespoň 50 Kč, kterou přispějete na sbírkový účet NRZP ČR.

Sejf

Stáhněte si zdarma na Appstore nebo Google Play aplikaci SEJF, zaregistrujte se a pouhými 4 kliknutími přispějte na sbírkový účet NRZP ČR. Více informací na www.sejf.cz.

PŘÍSPĚVEK NA PÉČI je nezbytné valorizovat

TEXT: Václav Krása

Národní rada osob se zdravotním postižením dlouhodobě usiluje o systémové změny, které by výrazným způsobem upravily dosavadní způsob podpory vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením. Předpokládali jsme, že nová vláda, která vzešla z voleb v říjnu 2013, bude mít dostatečnou sílu a vůli takové systémové změny prosadit. Ukazuje se však, že procesy projednávání a prosazování těchto změn jsou podstatně pomalejší, než jsme si představovali.

Předsednictvo NRZP ČR po důkladné analýze současného stavu příprav systémových změn rozhodlo o změně strategie. V letošním roce se pokusíme prosadit některé změny, které je možné provést ještě letos, aby jejich účinnost byla od roku 2016. Mezi priority krátkodobých cílů jsme zařadili valorizaci příspěvku na péči, zvýšení minimální mzdy u příjemců invalidních důchodů, zvýšení podpory zaměstnavatelů při zaměstnávání osob se zdravotním postižením a obnovení prací na přípravě zákona o koordinované rehabilitaci. To neznamená, že bychom se nevěnovali opatřením dlouhodobého charakteru, ale jsme přesvědčeni, že do příštích voleb musíme prosadit a uvést v život některá konkrétní opatření. K tomu jsme také zaměřili naši vyjednávací ofenzivu, o které píše v jiném článku tohoto čísla Mostů. Jedním ze závažných problémů, který se dotýká drtivé většiny lidí se zdravotním postižením, je nepochybně výše příspěvku na péči.

Analýza příspěvku na péči jednoznačně ukazuje, že v průběhu let došlo k významnému poklesu skutečné hodnoty vyplácaného příspěvku na péči. Z toho důvodu se

jeví jako nezbytné provést jednorázovou valorizaci této dávky a současně zákonem upravit pravidelnou valorizaci příspěvku na péči. Jednorázová valorizace i systém pravidelné valorizace vyžaduje novelu zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

MPSV ČR uvádí, že připravuje rozsáhlou novelu zákona o sociálních službách, ale tato novela je zatím spíše v úvahách než

**„VÝŠE PŘÍSPĚVKU NA PÉČI VŮBEC
NEODPOVÍDÁ CENOVÉ ÚROVNI JEDNOTLIVÝCH
DRUHŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A UDRŽUJE
PEČUJÍCÍ RODINY VE VELKÉM NEDOSTATKU.“**

---

reálně připravena. NRZP ČR považuje za důležité připravit krátkou novelu zákona o sociálních službách, která by řešila valorizaci příspěvku na péči, případně další technická upřesnění některých ustanovení zákona co nejdříve, aby účinnost zákona byla nejpozději od 1. 1. 2016.

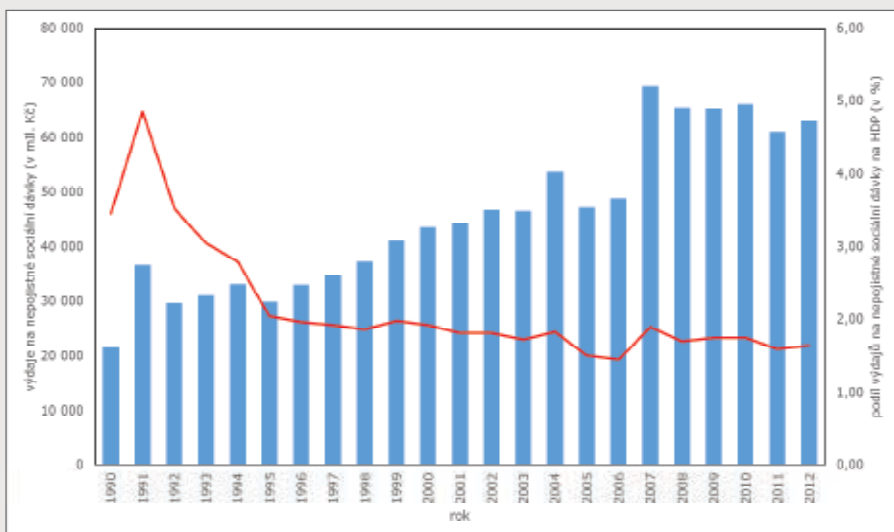
Politikům jsme předložili náš požadavek na jednorázovou valorizaci příspěvku na

péči ve výši 10%, což představuje jednorázové zvýšení výdajů státního rozpočtu o 1,9 mld. Kč. Považujeme však za nezbytné tento krok provést. Pro upřesnění je třeba dodat, že část prostředků se navrátí zpět do státního rozpočtu, protože zvýšení výše příspěvku na péči povede k částečnému snížení dotací pro poskytovatele sociálních služeb. Poskytovatelé budou mít vyšší příjmy od klientů. Kvantifikaci těchto úspor nelze v podmínkách NRZP ČR provést. Lze odhadnout, že mohou dosáhnout asi 400 mil. Kč. Potom vlastní výdaje státu by se tak zvýšily pouze asi o 1,5 mld. Kč.

Upozornili jsme představitele vlády, že byly v průběhu roku 2014 zvýšeny transfery všem skupinám obyvatelstva, pouze u skupiny osob se zdravotním postižením k žádnému zvýšení nedošlo. Dokonce paní ministryně Michaela Marksová uvedla, že nepočítá se žádným zvyšováním příspěvku u osob se zdravotním postižením. Je to

velmi necitlivé prohlášení po „Drábkově reformě“, která způsobila dramatický pokles výdajů státu na podporu osob se zdravotním postižením. To ostatně dokumentují i statistiky, které ukazují dramatický pokles finančních výdajů pro osoby se zdravotním postižením. Vláda slíbila napravit škody způsobené předchozím kabinetem. Nic z toho se zatím neuskutečnilo.

VÝVOJ VÝDAJŮ NA NEPOJISTNÉ SOCIÁLNÍ DÁVKY A VÝVOJ JEJICH PODÍLU NA HDP V LETECH 1990 – 2012

Zdroj: VÚ PSV ČR

Graf nahoře ukazuje, že vývoj podílu nepojistných dávek v podílu na HDP dlouhodobě stagnuje. Není rozhodující absolutní výše, ale procentní podíl. V nepojistných dávkách jsou zahrnuty také všechny dávky pro osoby se zdravotním postižením.

Analýza příspěvku na péči

Příspěvek na péči se podle § 7 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládnání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu.

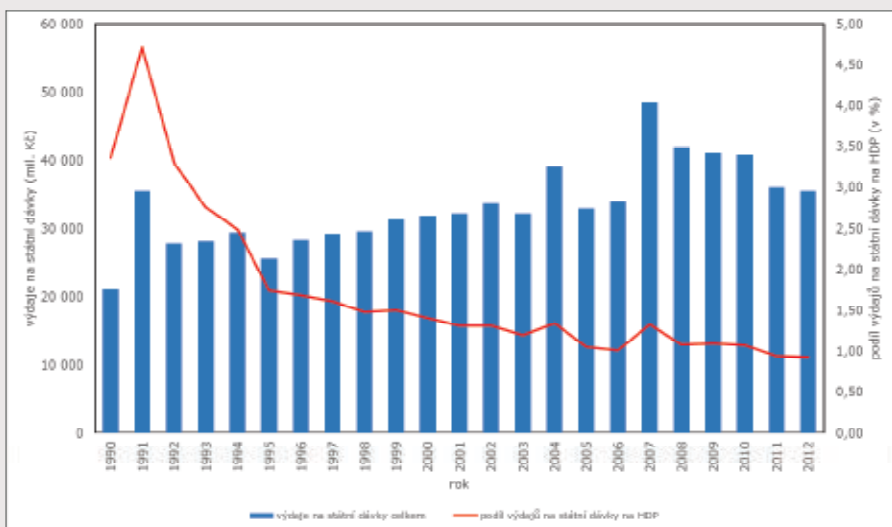
Výše konkrétního příspěvku závisí na věku oprávněné osoby a na stupni její zdravotní závislosti. Pro rok 2015 platí následující částky:

OSOBA MLADŠÍ NEŽ 18 ROKŮ:

- Lehká závislost (I. stupeň) má nárok na 3000 Kč měsíčně.
- Středně těžká závislost (II. stupeň) má nárok na 6000 Kč měsíčně.
- Těžká závislost (III. stupeň) má nárok na 9000 Kč měsíčně.
- Úplná závislost (IV. stupeň) má nárok na 12000 Kč měsíčně.

„ANALÝZA JEDNOZNAČNĚ UKAZUJE, ŽE V PRŮBĚHU LET DOŠLO K VÝZNAMNÉMU POKLESU SKUTEČNÉ HODNOTY VYPLÁCENÉHO PŘÍSPĚVKU NA PÉČI. Z TOHO DŮVODU SE JEVÍ JAKO NEZBYTNÉ PROVÉST JEDNORÁZOVOU VALORIZACI TĚTO DÁVKY A SOUČASNĚ ZÁKONEM UPRAVIT JEJÍ PRAVIDELNOU VALORIZACI.“

VÝVOJ VÝDAJŮ NA DÁVKY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY A DALŠÍ STÁTNÍ DÁVKY A VÝVOJ JEJICH PODÍLU NA HDP V LETECH 1990 – 2012

Zdroj: VÚ PSV ČR

Tento graf, který je zaměřen pouze na státní sociální podporu a ostatní dávky, které zahrnují soubor dávek pro osoby se zdravotním postižením, ukazuje, že dochází k absolutnímu poklesu výdajů a tím samozřejmě také k poklesu procentního podílu těchto dávek na HDP. Největší pokles příjmů byl u rodin, které pečovaly o osoby se zdravotním postižením, a pokud měly příjem nižší než 2,4 násobek životního minima, pobíraly tzv. sociální příspěvek. Ten ministr Drábek bez náhrady zrušil.

OSOBA STARŠÍ NEŽ 18 ROKŮ:

- Lehká závislost (I. stupeň) má nárok na 800 Kč měsíčně.
- Středně těžká závislost (II. stupeň) má nárok na 4000 Kč měsíčně.
- Těžká závislost (III. stupeň) má nárok na 8000 Kč měsíčně.
- Úplná závislost (IV. stupeň) má nárok na 12000 Kč měsíčně.

Zvýšení příspěvku na péči

Příspěvek na péči může být zvýšen až o 2000 Kč měsíčně podle § 12 zákona o sociálních službách, a to:

- rodiči, kterému náleží příspěvek na péči a který pečuje o nezaopatřené dítě do 18 let věku, jestliže rozhodný příjem oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných je nižší než dvojnásobek částky životního minima oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných podle zákona o životním a existenčním minimu.
- zvýšení příspěvku náleží také nezaopatřenému dítěti od 4 do 7 let věku, kterému náleží příspěvek ve stupni III (těžká závislost) nebo stupni IV (úplná závislost).

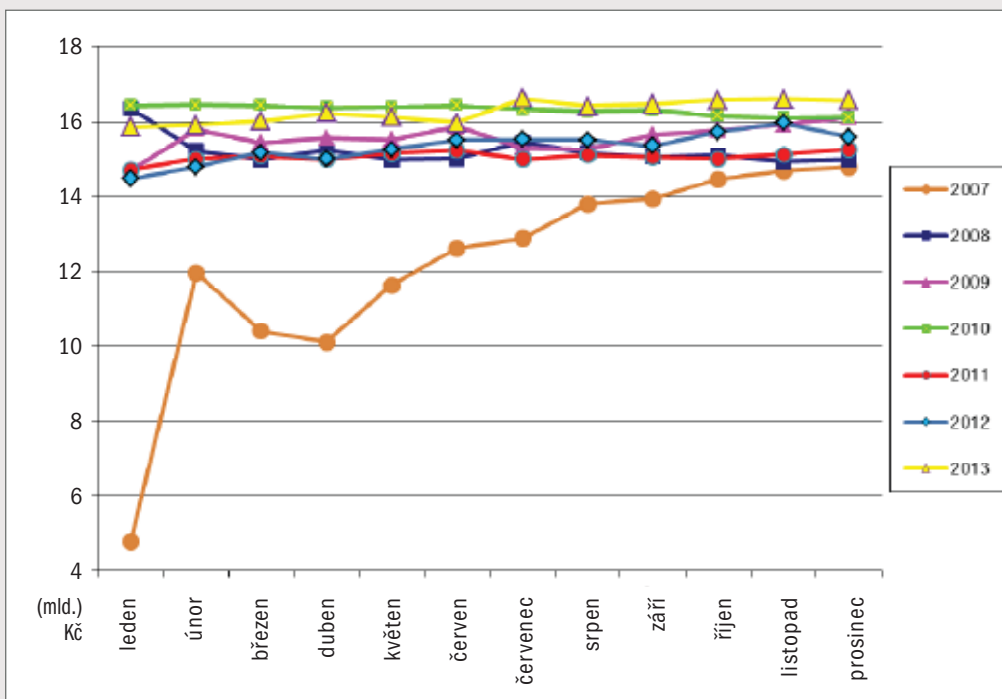
Statistické údaje o počtu vyplacených příspěvků a výdajích

Tabulka, která porovnává počty vyplacených příspěvků na péči, ilustruje postupný růst počtu příjemců příspěvku. Lze očekávat, že příjemců bude přibývat i v následujících letech, a to v závislosti na zvyšování věku populace a tím i potřeby péče o závislé osoby.

V prosinci 2013 bylo vyplaceno 325 tis. příspěvků na péči o celkových nákladech 1 656,8 mil. Kč, tj. meziročně o 96,6 mil. Kč (o 6,2 %) více (viz graf). V roce 2013 bylo zejména v souvislosti s vyšším růstem počtu vyplacených příspěvků ve vyšších stupních závislosti (viz tab. s příslušným vývojem za celý rok 2013) vyplaceno 19 544,6 mil. Kč, tj. meziročně o 1 153,5 mil. Kč více, tedy o 6,3 %. Ke konci roku 2013 tato částka představovala 97,9 % čerpání státního rozpočtu (19 957,0 mil. Kč).

Stupeň závislosti	Roční průměrný počet vyplacených příspěvků na péči v tisících		Meziroční index (v %)
	2012	2013	
I.	107,7	108,6	100,8
II.	99,5	103,4	103,9
III.	63,0	68,1	108,1
IV.	39,3	41,3	105,1
CELKEM	309,4	321,3	103,8

Výdaje na příspěvek na péči

Poznámka: nižší úroveň měsíčních výdajů v roce 2007 je dána zavedením příspěvku na péči od ledna 2007.

Z grafu jednoznačně vyplývá, že i když dochází ke zvyšování počtu příjemců příspěvku na péči, je celkový růst výdajů velmi malý a neodpovídá tvrzení, že se výrazně zvyšují výdaje na sociální transfery. Výše prostředků vyplacených v letech 2010 a 2013 je téměř shodná. Příčin je několik. Počet příjemců příspěvku na péči nijak dramaticky nestoupá, ale především dosud nedošlo k žádnému navýšení příspěvku na péči. Graf dokonce ukazuje, že v roce 2012 došlo ke snížení prostředků vyplacených příjemcům příspěvku. Byl to důsledek restriktivní politiky předchozí vlády. Vzhledem k tomu, že příspěvek na péči je základním finančním zdrojem pro financování sociálních služeb, je zřejmé, že stagnace jeho výše musí mít negativní vliv na celé financování sociálních služeb.

Zásadním důvodem, proč jsme se rozhodli cíleně usilovat o valorizaci příspěvku na péči, je, že jeho výše vůbec neodpovídá cenové úrovni jednotlivých druhů sociálních služeb a udržuje pečující rodiny ve velkém nedostatku. Výše příspěvku má pro pečující osoby zásadní vliv na jejich budoucí důchod. Ceny sociálních služeb se od roku 2007, kdy byl zaveden příspěvek na péči, zvýšily o více než 50 %. Například maximální hodinová sazba za poskytování osobní asistence byla v roce 2007 dle vyhlášky 505/2006 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve výši 85 Kč. Dnes uvedená

vyhláška stanoví maximální cenu za hodinu poskytování osobní asistence 130 Kč. Výše příspěvku na péči je přitom od roku 2007 prakticky stejná. V I. stupni byla dokonce snížena z původních 2 000 Kč na 800 Kč. Jediné zvýšení se uskutečnilo ve IV. stupni příspěvku, kde byla částka zvýšena z původních 11 000 Kč na 12 000 Kč. Tento nepoměr růstu cen sociálních služeb a výše příspěvku na péči je nezbytně urychleně řešit.

NRZP ČR vždycky usilovala o systémové změny, které by napomáhaly integraci osob se zdravotním postižením do společ-

nosti. Zákon o sociálních službách má být jeden z nástrojů tohoto konceptu. Ukazuje se však, že předchozí vlády, snad s nadějí, že lidé se zdravotním postižením se neumějí bránit, šly cestou výrazné restrikce finančních prostředků pro osoby se zdravotním postižením. Tato restrikce je dnes tak hluboká, že NRZP ČR nezbývá nic jiného než dočasně upustit od prosazování dlouhodobých systémových změn a usilovat o navýšení finančních prostředků na podpůrné transfery pro osoby se zdravotním postižením. Věřím, že čtenáři Mostů nás budou v našem snažení podporovat. ▣

PROBLÉMY s registrací vozidla

pro handicapované dítě zakoupeného s využitím příspěvku na zvláštní pomůcku

TEXT: Zdeněk Žižka

Již od ledna se na všech možných fórech začaly množit stížnosti rodičů handicapovaných dětí splňujících podmínky pro poskytnutí příspěvku na zvláštní pomůcku - zakoupení motorového vozidla. Týkaly se problémů s jeho registrací na nezletilé dítě do registru vozidel. Leckdy stížnosti přecházely až v nelíčené zděšení, mnohdy až do pocitu beznaděje. Ani NRZP ČR nezůstala této vlny ušetřena a všichni její poradci a právníci nestačili odpovídat na dotazy, jak věc řešit.

Oco přesně šlo? Problém se naplno projevil zatím pouze u motorových vozidel, i když se samozřejmě týká **nákupu všech drahých zvláštních pomůcek pro nezletilé handicapované děti.** Scénář stížností byl vždy velmi podobný. Rodiče si požádají ve smyslu § 9 a 10 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve spojení s vyhláškou č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, o příspěvek na zakoupení motorového vozidla pro své handicapované dítě. Protože dítě všech-

ny zákonem stanovené podmínky splňuje, je mu příspěvek přiznán a rodiče následně s využitím tohoto příspěvku zakoupí motorové vozidlo, které je určeno k výhradní dopravě jejich handicapovaného dítěte.

Až potud se nezdá být na tomto postupu na první pohled nic divného a výjimečného. Na závažný problém však rodiče narazí ve chvíli, kdy jdou zakoupený automobil zapsat na dítě do registru vozidel (jak jim ukládá jejich zákonná povinnost). Registr jim odmítne zapsat vozidlo na jejich nezletilé handicapované dítě, neboť k tomuto úkonu platný občanský zákoník vyžaduje souhlas soudu. Ve smyslu § 898 zákona

č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve spojení s judikátem Nejvyššího soudu ČR, č. j.: 33 Cdo 2912/2008, je totiž považováno nabytí, převod či registrace motorového vozidla (nikoliv běžného jednostopého) za „**úkon nikoliv běžný**“. A k takovým úkonům, činěným rodiči jako zákonnými zástupci nezletilého dítěte, platný občanský zákoník vyžaduje povinně souhlas soudu. V případě, že rodič jako zákonný zástupce nezletilého učiní takový úkon (podle terminologie nového občanského zákoníku „právní jednání“), aniž byl schválen soudem, je **úkon absolutně neplatný**. V této situaci, kdy rodiče již mají zakoupené vozidlo a nemohou ho používat, neboť jim ho registr vozidel odmítá bez souhlasu soudu zaregistrovat, si absolutně nevědí rady a bezradně žádají NRZP ČR o pomoc při řešení této situace.

Tato problematika je velmi závažná a je způsobena nedomyšlením všech situací při tvorbě jak zákona č. 329/2011 Sb., tak zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku. Rodičům nezletilých handicapovaných osob pak neúměrně a hlavně naprosto zbytečně komplikuje jejich náročnou péči o handicapované děti. Až do konce roku 2011 byl totiž tento příspěvek dle staré vy-

hlášky poskytován přímo rodičům nezletilého handicapovaného dítěte a zákon společně s vyhláškou nevyžadovaly registraci vozidla přímo na nezletilé dítě. V této situaci tedy vůbec nevádilo, že stejnou povinnost vyžádat si souhlas soudu s provedením „úkonu nikoliv běžného“ jménem a ve prospěch nezletilého určoval i starý občanský zákoník. Se vznikem nového občanského zákoníku tedy tento problém přímo spojen není.

Rodiče si tedy dříve takovéto vozidlo registrovali přímo na sebe, a proto problém se souhlasem soudu k registraci vozidla nevznikal. V souvislosti se vznikem nového zákona č. 329/2011 Sb. z dílny bývalého ministra Drábka však byla v zákoně zakotvena povinnost zakoupit a registrovat vozidlo, na které byl poskytnut příspěvek, přímo na nezletilé handicapované dítě. Počínaje 1. lednem 2012 tedy vznikl problém se schvalováním právního jednání činěného zákonnými zástupci za nezletilého soudem. Smutnou realitou ovšem je, že v souvislosti s touto radikální změnou zákona vůbec nikdo, včetně tehdejšího MPSV ČR vedeného ministrem Drábkem, nepovažoval za důležité rodiče těchto dětí, kteří jsou velmi vytížení a nelze předpokládat, že budou ve volném čase „studovat zákony“, na jejich novou povinnost výslovně upozornit. V souvislosti s tehdejší „Drábkovou sociální reformou“ měly totiž i permanentně přetížené úřady práce notoricky známé, zcela jiné a doslova „existenční“ problémy, než aby v této věci řádně rodiče instruovaly. A protože v této věci nedostaly od MPSV ČR potřebnou směrnicí, na tuto zásadní změnu tak rodiče nezletilých handicapovaných nikdo neupozornil.

Tak se bohužel stalo, že vznikl naprosto absurdní stav. Počínaje lednem 2012 tyto rodiče

- 1) neplatně žádali o příspěvek na zvláštní pomůcku – motorové vozidlo,
- 2) úřady práce vydaly neplatné rozhodnutí v cause (bez souhlasu soudu ho nemohou vydat),
- 3) v případě přiznání příspěvku rodiče neplatně zakoupili motorové vozidlo,
- 4) rodiče neplatně žádali o vrácení DPH a finanční úřady ho neplatným rozhodnutím rodičům vrátily,
- 5) registry vozidel u těchto automobilů neplatně zapisovaly nezletilé děti jako vlastníky vozidel.

Všechny tyto subjekty totiž v tomto čase postupovaly v rozporu se zákonem, konkrétně s § 898 občanského zákoníku. Výsledkem této absurdní situace je, že nyní u nás jezdí stovky, možná tisíce vozidel, které de iure (striktně dle platného zákona) patří stále prodejčům aut. Úřady práce na ně nezákonně

způsobem vyplatily množství příspěvků, finanční úřady u nich nezákonně vrátily rodičům DPH z ceny vozu a registry vozidel je nezákonně zapsaly na nezletilé handicapované děti. Tato vozidla jsou velmi často speciálně upravená a rodiny je samozřejmě denně normálním způsobem používají.

V roce 2012 a částečně 2013 si ještě registry vozidel tohoto problému příliš nevěšimal. Postupem času však již některé registry vozidel odmítaly tato vozidla na nezletilé zapsat a vyžadovaly k tomuto právnímu jednání souhlas soudu. Aby absurdit nebylo málo, registry po celé ČR v té době nepostupovaly jednotně a některé z nich normálně i nadále tyto vozy zapisovaly. Ovšem od 1. ledna 2014, tedy v souvislosti s nabytím účinnosti nového občanského zákoníku a pravděpodobně s dalšími novelami zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu na pozemních komunikacích, a souvisejících vyhlášek, začal být všemi registry vozidel souhlas soudu k registraci vozidla na nezletilé dítě nekompromisně vyžadován.

ZAKOTVENÍ PROBLEMATIKY V ZÁKONĚ

Celá problematika povinnosti schválení nákupu a registrace motorového vozidla pro nezletilé handicapované dítě, na které byl poskytnut příspěvek na zakoupení zvláštní pomůcky – osobní motorové vozidlo, je zakotvena v zákoně následujícím způsobem.

Dle zák. č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, který je základním právním předpisem v ČR, s nímž nesmějí být žádné další zákony v rozporu, je zákonem stanovena povinnost vyžádat si souhlas soudu s každým, nikoliv běžným právním jednáním rodičů ve věci majetku jejich nezletilého dítěte. Konkrétně se jedná o § 898 občanského zákoníku. Zde se doslova říká „**k právnímu jednání, které se týká existujícího i budoucího jmění dítěte nebo jednotlivé součásti tohoto jmění, potřebují rodiče souhlas soudu, ledaže se jedná o běžné záležitosti, nebo o záležitosti sice výjimečné, ale týkající se zanedbatelné majetkové hodnoty**“.

Na toto ustanovení navazuje **judikát Nejvyššího soudu ČR č.j.: 33 Cdo 2912/2008**, ve kterém je nabytí či převod motorového vozidla nezletilým výslovně zmíněno jako právní úkon přesahující rámec běžné záležitosti při nakládání s majetkem nezletilého dítěte, který za něj učinil zákonný zástupce.

Z uvedené dikce zákona ve spojení se zmíněným judikátem tedy vyplývá, že pokud rodiče kupují automobil pro nezletilé dítě, které má být jeho vlastníkem, musí si ze zákona vyžádat souhlas soudu s tímto práv-

ním jednáním. Mělo by se tak stát samozřejmě **již před prvním krokem**, který bude směřovat k tomuto nákupu. V případě, že je vozidlo nakupováno za pomoci příspěvku na pořízení zvláštní pomůcky ve smyslu § 9 a 10 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, měl by být návrh na souhlas soudu s nákupem podán již před samotnou žádostí o příspěvek, která je v tomto případě prvním krokem.

Po vydání souhlasu s nákupem vozidla příslušným soudem by tedy rodiče nezletilého handicapovaného dítěte teprve měli podat žádost o příspěvek. V případě, že bude takto rodiči vždy postupováno a návrh soudu bude obsahovat i žádost o souhlas soudu s žádostí finančnímu úřadu o vrácení DPH a se zápisem vozidla do registru vozidel, nebudou mít rodiče v celém procesu včetně registrace vozidla žádný problém.

V návaznosti na zmíněné ustanovení občanského zákoníku je dalším předpisem, který směřuje k vlastnictví vozidla nezletilým dítětem, samotný zákon č. 329/2011 Sb., kde se v jeho § 9 odst. 2 říká: „**Nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku poskytovaný na pořízení motorového vozidla nebo speciálního zádržního systému má osoba, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí anebo těžkou nebo hlubokou mentální retardaci charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a její zdravotní stav nevyklučuje přiznání tohoto příspěvku**“. Z dikce tohoto odstavce jasně vyplývá, že nárok na příspěvek má samotná osoba, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí atd. V případě, že takto handicapovanou osobou je nezletilé dítě, je to jeho nárok, nikoli nárok jeho právních zástupců, tj. v tomto případě rodičů. Rodiče jsou v tomto případě tzv. „v kolizi“, a tudíž nemohou bez souhlasu soudu požádat o příspěvek na zakoupení zvláštní pomůcky – motorového vozidla. Protože případný příspěvek obdrží po rozhodnutí úřadu práce přímo nezletilé dítě (nikoliv rodiče), stává se finanční částka jeho vlastnictvím. A vzhledem k tomu, že se jedná o částku až ve výši 200 000 Kč, nejedná se o běžnou záležitost, jak ji má na mysli výše zmíněné ustanovení občanského zákoníku, která by byla v kompetenci rodičů bez schválení soudu.

Na tento příspěvek pak navazuje zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, kde je v § 85 zakotven **nárok osoby se zdravotním postižením na vrácení zaplacené daně** u motorového vozidla této osobě dodaného. V § 85 odstavci 2 se říká, že „pro účely tohoto ustanovení se osobou se zdravotním postižením rozumí **fyzická osoba, které byl**

rozhodnutím příslušného úřadu přiznán příspěvek na jí dodané motorové vozidlo“.

Z dikce těchto ustanovení je jasné, že nárok na vrácení DPH má pouze osoba se zdravotním postižením u motorového vozidla, které je **této osobě dodáno**. Nárok tedy nevzniká rodičům nezletilého handicapovaného dítěte, nýbrž přímo dítěti samotnému. Protože se zde může jednat o vrácení DPH až ve výši 100 000 Kč, jedná se opět v případě žádosti o vrácení o jednání nikoli běžné, jak ho má na mysli občanský zákoník ve spojení se zmíněným judikátem.

V součtu těchto dvou částek, tj. příspěvku na zakoupení vozidla až ve výši 200 000 Kč a vrácení DPH až ve výši 100 000 Kč, tedy celkově v částce až 300 000 Kč, která je vlastnictvím nezletilého dítěte, se nemůže jed-

tento úkon činit osoba, která hodlá na území ČR provozovat motorové vozidlo. Ale v případě, že žádost podává provozovatel vozidla, musí **k žádosti přiložit i souhlas vlastníka vozidla**. Protože dle výše uvedených skutečností je vlastníkem vozidla samo nezletilé handicapované dítě, musí s registrací jako vlastník souhlasit. Nezletilé dítě však nemá právní způsobilost k tomuto jednání, a proto jeho souhlas musí nahradit souhlas soudu (rodiče tak učinit nemohou, navíc jsou zpravidla zapsáni jako „provozovatel“ vozidla).

Nelze vůbec předpokládat, že by úřad práce po poskytnutí až 200 000 Kč příspěvku mohl souhlasit s vlastnictvím vozidla jinou osobou, než které byl příspěvek poskytnut, neboť mu to zákon neumožňuje. Je sice vysoce pravděpodobné, že k nákupu vozidla

nezletilého dítěte a s každým právním jednáním, které s tímto nákupem a registrací souvisí, tedy musí podle občanského zákoníku povinně vyslovit soud svůj souhlas.

Návrh na registraci vozidla sice může podat jeden z rodičů jako provozovatel vozidla, ale vlastník vozidla musí se zápisem vozidla souhlasit. Samotné vozidlo ovšem musí být zapsáno do registru vozidel přímo na dítě s postižením **jako na vlastníka motorového vozidla**, na které obdrželo příspěvek a u kterého bylo požádáno o vrácení DPH. A to z důvodů, které jsou uvedeny výše. Nezletilé dítě samo se zápisem do registru souhlasit nemůže a za něj tak musí učinit soud.

ŘEŠENÍ SITUACE

Řešením této situace

je následující postup.

1) Ideální řešení:

V případě, že rodiče nezletilého handicapovaného dítěte hodlají zakoupit motorové vozidlo s využitím výše uvedeného příspěvku, a tudíž budou nuceni ho registrovat přímo na své nezletilé dítě, měli by ještě předtím, než požádají na úřadu práce o příspěvek ve smyslu § 9 a 10 zákona č. 329/2011 Sb., požádat místně příslušný soud o přivolení k zakoupení motorového vozidla pro své nezletilé dítě. Tento návrh soudu je velmi jednoduchý stručný a měla by ho umět zdarma sepsat každá sociální pracovnice místního úřadu. Návrh nepodléhá soudním poplatkům. Teprve po přivolení soudu, které v tomto případě bývá naprostou formalitou, je vhodné požádat o příspěvek na úřadu práce, následně vozidlo zakoupit a registrovat do registru vozidel. Návrh podaný soudem by tedy měl obsahovat i návrh na souhlas soudu s registrací vozidla do registru. V takovémto ideálním případě nebudou mít rodiče se zakoupením a registrací vozidla žádný problém. Jen na okraj je však nutné podotknout, že ačkoliv je tento souhlas naprosto formální záležitostí (v drtivé většině případů by neměl nastat žádný problém), může se stát, že u některých soudů bude trvat poměrně dlouhou dobu (třeba až 3 – 4 měsíce - s ohledem na zaneprázdněnost soudu). Není tomu však vždy a všude. Proto je nutné s touto lhůtou před zakoupením vozidla raději dopředu počítat. Nebo je dobré se přímo u konkrétního místně příslušného soudu na lhůtu zeptat. K návrhu je nutné přiložit předběžnou fakturu na nákup vozidla, eventuálně návrh kupní smlouvy (pokud je sepisována), doklad o tom, že nezletilé dítě je handicapované, koncept žádosti o příspěvek na zakoupení vozidla

„VZHLEDEM K TOMU, ŽE KOMPETENTNÍ ORGÁNY NA TUTO SITUACI NIJAK NEZAREAGOVALY, ABSOLVOVALI ZÁSTUPCI NRZP ČR NESPOČET RŮZNÝCH JEDNÁNÍ NA TOTO TÉMA. VYPLYNULA Z NICH AKUTNÍ POTŘEBA ÚPRAVY ZÁKONA, KTERÁ BY PROBLÉM DO BUDOUCNA ZCELA ELIMINOVALA. LEGISLATIVNÍ ODBOR NRZP ČR VYPRACOVAL NÁVRH ZMĚN A OSLOVIL S NÍM POSLANCE SE ŽÁDOSTÍ O PROSAZOVÁNÍ.“

nat o běžné právní jednání. Jde o nabytí majetku nezletilým dítětem až ve výši 300 000 Kč, a tudíž soud s ním **musí vyslovit souhlas**.

Proto aby mohlo být DPH nezletilému dítěti vráceno, musí faktura nebo případná kupní smlouva na zakoupené vozidlo znít přímo na něj, eventuálně nesmí znít na rodiče nezletilého dítěte. V případě, že by faktura byla vystavena na rodiče dítěte, kteří nejsou osobami se zdravotním postižením, ze zákona nemá finanční úřad možnost DPH vrátit, neboť není zřejmé, že bylo vozidlo zakoupeno z přiznaného příspěvku.

V případě následné registrace vozidla ve smyslu zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb., se říká, že

bude nutné doplatit jeho cenu ještě z dalších, rodinných finančních prostředků, ale to na vlastnictví vozidla nezletilou osobou nic nezmění. Naopak zákon č. 329/2011 Sb., ve svém § 12 odst. 1 písm. c) **výslovně zakazuje osobě, které byl přiznán příspěvek na zakoupení vozidla, v období před uplynutím 120 kalendářních měsíců (tedy 10 let) pozbytí vlastnictví k vozidlu**. Zde se doslova říká: „v období před uplynutím 60 kalendářních měsíců po sobě jdoucích ode dne vyplacení příspěvku nebo v období před uplynutím 120 kalendářních měsíců po sobě jdoucích ode dne vyplacení příspěvku poskytnutého na pořízení motorového vozidla **pozbyla vlastnické právo ke zvláštní pomůcce**“. Toto ustanovení tedy výslovně zmiňuje skutečnost, že osoba, které byl přiznán příspěvek, **je vlastníkem vozidla**.

Ve spojení všech výše uvedených zákonů ustanovení je jasně zakotveno, že vozidlo je zakoupeno přímo do vlastnictví

včetně žádosti o osvobození od DPH a rodný list dítěte (vyplývají z něj osoby rodičů).

2) Řešení situace, kdy byl již nákup zahájen a proběhla právní jednání různého rozsahu bez souhlasu soudu:

Horší situace nastane v případě, že rodiče již vozidlo bez souhlasu soudu zakoupili a nyní ho potřebují přihlásit do registru vozidel. (Situace může být ještě komplikována tím, že původní staré vozidlo již prodali, a tudíž nemají k dispozici žádné vozidlo, kterým by mohli své nezletilé dítě dopravovat.) V takovémto případě nezbývá nic jiného než požádat soud o souhlas s nákupem a registrací vozidla až dodatečně. (Podotýkám, že žádat dodatečně o souhlas s nákupem vozidla, které je již zakoupené, není čistý právní postup a je otázkou, jak se k němu soud postaví.) Obecně, striktně podle práva, neplatné, tzv. „nicotné“ jednání (jednání rodičů bez souhlasu soudu) zpětně schválit, tzv. „konvalidovat“, nejde. Minimálně je však tedy bezpodmínečně nutné podat návrh na souhlas soudu s registrací vozidla. Zde je však situace ztížena možností dlouhé lhůty rozhodování soudu. Je zcela bez pochyby, že rodiče potřebují nutně využívat zakoupené vozidlo neprodleně. V takovémto případě je možné pouze jediné řešení, a to **návrh na vydání předběžného opatření soudem.**

Předběžné opatření v případě, že je doloženo správnými doklady, soud vydá ve velmi krátké lhůtě. Musí se tak stát nejpozději do 7 dnů od podání návrhu, ke kterému jsou přiloženy všechny potřebné doklady. Předběžné opatření vydané na základě § 74 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, však vyžaduje předložení správných dokladů, odůvodňujících oprávněnost a správnost nákupu motorového vozidla pro nezletilé dítě. Takovými doklady jsou v tomto případě rozhodnutí úřadu práce o poskytnutí příspěvku na zvláštní pomůcku – zakoupení motorového vozidla, faktura za nákup motorového vozidla znějící na jméno nezletilého dítěte, případně kupní smlouva na zakoupení motorového vozidla znějící na jméno nezletilého dítěte (v případě, že je sepisována) a rodný list dítěte (vyplývají z něj osoby rodičů). Návrh na předběžné opatření musí být velmi dobře a velmi podrobně zdůvodněn, protože se jedná o značně výjimečné řízení. Jen na okraj je však nutné jedním dechem říci, že z tohoto důvodu také podle aktuálních zkušeností nejsou soudy příliš ochotné předběžná opatření v těchto causech vydávat. Některé soudy se rozhodly raději vydat v této zkrácené lhůtě normální rozhodnutí.

Nevýhodou tohoto řešení situace ovšem je, že je nutné k návrhu na vydání před-

běžného opatření přiložit nebo neprodleně v termínu určeném soudem dodat **těž samotný návrh na přivolení soudu** k nákupu a registraci vozidla. Předběžné opatření je totiž pouze „předběžným“ a následně tedy soud musí rozhodnout samotným rozsudkem. Komplikací je i to, že v případě podání návrhu na předběžné opatření je ze zákona nutné složit současně u soudu kauci ve výši 10 000 Kč, která se po konečném rozhodnutí vrací. V tomto případě je ale možné současně s podáním návrhu na předběžné opatření požádat soud o prominutí složení této kauce k jeho rukám ze sociálních důvodů. Zde je ovšem nutné tuto žádost doložit majetkovými poměry dítěte a společně posuzovaných osob (příjmy, eventuálně čestné prohlášení o nemajetnosti dítěte, případně rozhodnutí o jeho handicapu, tj. např. příznání průkazu ZTP, ZTP/P).

Návrh na předběžné opatření může v některých případech výrazně zkrátit lhůtu pro rozhodnutí soudu o schválení registrace, ale nejde zrovna o jednoduchý postup. Tento návrh by však měly umět také sepsat sociální pracovníce místního úřadu. Přestože není vůbec jednoduchý, lze ho doporučit v případě, že již rodiče vozidlo zakoupili a mají problém s registrací. Současně však vozidlo nutně a urgentně potřebují okamžitě využívat a jejich místně příslušný soud má pro takováto přivolení s nákupem dlouhé lhůty. Zde jiné řešení bohužel v úvahu nepřichází. V ostatních případech lze doporučit jako mnohem jednodušší podat normální návrh na přivolení soudu k nákupu vozidla ještě před podáním žádosti o příspěvek na úřad práce. **V žádném případě nelze doporučit návrh na předběžné opatření jako úplně běžné, ideální a nejrychlejší řešení! Je třeba si uvědomit, že jde o řešení značně výjimečné,** určené pro případy, kdy již není možné zvolit standardní řešení.

3) Již dokončené nákupy bez souhlasu soudu

Samostatnou kapitolou je samotný nákup všech vozidel pro nezletilé děti počínaje lednem 2012. Pokud k němu po tomto termínu nebyl rodiči vyžádán souhlas soudu, jsou všechny nákupy těchto vozidel (kupní smlouvy) ze zákona NEPLATNÉ. Všechna jednání spojená s tímto nákupem jsou ze zákona neplatná, neexistující, tzv. „nicotná“. I starý občanský zákoník stejně tak jako nový občanský zákoník totiž vyžadovaly a vyžadují souhlas soudu s úkony (právním jednáním), které nejsou úkony běžnými. Mezi tyto úkony bohužel též patří podle výše zmíněného judikátu i nákup a registrace vozidla na nezletilé dítě. Ani

MPSV ČR pod vedením tehdejšího ministra Drábka, ani úřady práce si tohoto problému bohužel nevšimly, a tudíž ho nikterak nezhlednily. Je tak velkou otázkou, jak vůbec tuto situaci právně narovnat a jak tyto nákupy právně zlegalizovat.

V této souvislosti je však na tomto místě znovu nutné zdůraznit skutečnost, že **problém nevzniká pouze u nákupu motorových vozidel**, jak by si možná mohl někdo zjednodušit. Naprosto stejný, identický problém vzniká i u nákupu **VŠECH drahých zvláštních pomůcek pro nezletilé handicapované děti**, a to bez ohledu na to, zda jsou pořizovány za pomoci příspěvku na jejich zakoupení ve smyslu § 9 a 10 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů ve spojení s vyhláškou č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, nebo nikoliv. Protože jich je však většina nakupována s využitím tohoto příspěvku, měly by úřady práce na tuto situaci promptně zareagovat a rodiče instruovat o řádném, zákonném řešení situace.

NRZP ČR se neohodlala a neohdlá s tímto stavem, který velmi závažným způsobem komplikuje život všem zmíněným rodičům, smířit. Vzhledem k tomu, že kompetentní orgány na tuto situaci zatím bohužel vůbec nikterak nezareagovaly, absolvovali zástupci NRZP ČR a její Legislativní odbor nespočet různých jednání na toto téma. A to od prostého vysvětlování řešení dotčeným rodičům až po konzultace s některými soudci. Z uvedených jednání jasně vyplynula akutní potřeba úpravy zákona, která by problém do budoucna zcela eliminovala. Proto Legislativní odbor NRZP ČR vypracoval návrh novely zákona č. 329/2011 Sb. a zákona č. 89/2012 Sb. a NRZP ČR s tímto návrhem oslovila poslance Parlamentu ČR se žádostí o jeho prosazování. S návrhem novel je možné se seznámit v následujícím textu. Při předemtných jednáních se podařilo některé poslance přesvědčit o velké potřebnosti zmíněné změny, která by velmi usnadnila život dotčeným rodičům. Zdá se, že by se tak mohlo podařit tuto změnu zákona urychleně v dohledné době přijmout.

V každém případě je ovšem tato situace NRZP ČR velmi dobře známa, a tudíž se bude i nadále intenzivně zasazovat o vyřešení této velké komplikace pro rodiče handicapovaných dětí. Podle aktuálního vývoje situace lze oprávněně vyslovit naději, že se snad urychleně povede vše vyřešit k úplné spokojenosti všech dotčených subjektů, především pak všech rodin s handicapovanými dětmi. ▣

TEXT: Eliška Ritterová | Jan Hutař

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

ČL. I

1. Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 141/2012 Sb., zákona č. 331/2012 Sb., zákona č. 306/2013 Sb., zákona č. 313/2013 Sb. a zákona č. 329/2014 Sb., se mění takto:

Ustanovení § 4 nově zní:

Zvláštní ustanovení ve vztahu k dětem

(1) Je-li oprávněnou osobou dítě, je orgán příslušný k rozhodování o dávkách povinen při rozhodování o nároku na dávku a její výši vždy sledovat dosažení nejlepšího zájmu dítěte.

(2) Při rozhodování o nároku a výši příspěvku na zvláštní pomůcku dle § 9 – 12, v případě, že je jeho příjemcem nezletilé dítě, se předchozí souhlas soudu dle zvláštního zákona^{*)} nevyžaduje. Předchozí souhlas soudu se nevyžaduje ani u samotného nákupu zvláštní pomůcky pořízené s využitím příspěvku a všech navazujících a souvisejících řízení před příslušnými úřady.

^{*)} § 898 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

ČL. II

1. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, se mění takto:

V § 898 se na konci textu odstavce 1 doplňují slova: „**nebo stanoví-li tak zvláštní zákon**“.

ČL. III

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

Dle ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, má nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku osoba, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí nebo těžké sluchové postižení anebo těžké zrakové postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a její zdravotní stav nevylučuje přiznání tohoto příspěvku. Příjemcem příspěvku je tedy osoba, které je zvláštní pomůcka určena a ta se následně stává též jejím vlastníkem.

Ustanovení § 898 odst. 1 občanského zákoníku stanoví, že k právnímu jednání, které se týká existujícího i budoucího jmění dítěte nebo jednotlivé součásti tohoto jmění, potřebují rodiče souhlas soudu. Výjimku z tohoto pravidla tvoří případy, kdy se jedná o běžné záležitosti nebo výjimečné záležitosti, avšak

nepatrné majetkové hodnoty. Zvláštní pomůcky ve většině případů dosahují hodnoty desetitisíců až statisíců, takže je rozhodně nelze podřadit pod záležitosti zanedbatelné hodnoty. Ze stejného důvodu je však nelze považovat ani za záležitosti běžné. K této otázce se vyslovil ve svém rozhodnutí sp.zn. 33 Cdo 2912/2008 ze dne 23.2.2011 též Nejvyšší soud, který dokonce případ pořízení motorového vozidla pro nezletilé dítě uvedl výslovně jako případ záležitostí, které nelze považovat za běžné. V tomto ohledu lze tedy učinit závěr, že pro případy pořízení zvláštní pomůcky, kdy je oprávněnou osobou nezletilé dítě, je zákonem předchozí souhlas soudu vyžadován.

K této situaci došlo v důsledku změny právní úpravy, a to zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, kterým byl zrušen zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, spolu s prováděcí vyhláškou MPSV č. 182/1991 Sb. Citovaná vyhláška v § 35 odst. 2 stanovila, že příspěvek na zakoupení motorového vozidla se poskytne rodiči nezaopatřeného dítěte, což znamenalo, že vlastníkem motorového vozidla se stal přímo rodič nezletilého dítěte. Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, však v § 9 odst. 1 stanoví, že nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku má osoba, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí nebo těžké sluchové postižení anebo těžké zrakové postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a její zdravotní stav nevylučuje přiznání tohoto příspěvku. V odst. 2 dále uvádí, že nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku poskytovaný na pořízení motorového vozidla nebo speciálního zádržního systému má osoba, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí anebo těžkou nebo hlubokou mentální retardaci charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a její zdravotní stav nevylučuje přiznání tohoto příspěvku. **Došlo tedy k posunu, kdy vlastníkem motorového vozidla jakožto zvláštní pomůcky pro nezletilé postižené dítě již není rodič, nýbrž dítě samotné, a proto je rodič nucen v souladu s citovanými předpisy předem získat souhlas soudu.**

Na výše popsanou situaci však Úřad práce, jakožto orgán příslušný k rozhodování o přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku, nereaagoval a nadále vydává tato rozhodnutí, aniž by vyžadoval příslušná soudní rozhodnutí. Tato soudní rozhodnutí však začaly striktně vyžadovat registry motorových vozidel a v případě jejich nepředložení odmítají motorové vozidlo zapsat. Rodiče se tak dostávají do svízelné situace, kdy motorové vozidlo, které pořídili pro potřeby svého postiženého dítěte, nemohou používat. Nedostatek spočívající v absenci soudního rozhodnutí má však fatální následky, neboť k takovému jednání rodičů se nepřihlíží, což znamená, že jejich jednání je od počátku neplatné (tzv. „nicotné“).

NRZP ČR je přesvědčena, že v případě pořízení zvláštní pomůcky pro postižené dítě není zákonný požadavek na schválení tohoto jednání rodičů soudem odůvodněn. O žádosti

o příspěvek na zvláštní pomůcku rozhoduje příslušná krajská pobočka Úřadu práce, a to na základě přesně stanovených zákonných podmínek, nikoliv na základě vlastního uvážení. Není tedy v kompetenci rodičů rozhodnout o tom, zda bude příspěvek dítěti přiznán či nikoliv, neboť toto závisí na odborném posouzení zdravotního stavu dítěte posudkovým lékařem a posouzení celkových majetkových poměrů Úřadem práce. Ustanovení § 4 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, navíc stanoví, že je-li oprávněnou osobou dítě, je orgán příslušný k rozhodování o dávkách povinen při rozhodování o nároku na dávku a její výši vždy sledovat dosažení nejlepšího zájmu dítěte. V tomto směru je tedy zajištěn zájem dítěte již při rozhodování o příspěvku na pořízení zvláštní pomůcky. V případě pochybení Úřadu práce je zde zajištěn přezkum nadřízeným správním orgánem, kterým je Ministerstvo práce a sociálních věcí. V případě, že by se nedostatek nepodařilo odstranit v tomto dvoustupňovém správním řízení, existuje navíc možnost soudního přezkumu ve správním soudnictví. Tento kontrolní systém je nepochybně zcela dostačující a požadavek na předchozí souhlas soudu je evidentně nadbytečný.

Návrhy novel jsou předkládány současně, neboť je nezbytné současně vytvořit podmínky v rámci obecné úpravy v občanském zákoníku a využít této zákonné možnosti stanovení výjimek ve zvláštních zákonech, kterým je i zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů. V této souvislosti NRZP ČR navrhuje rozšířit novelu občanského zákoníku na všechny zvláštní předpisy, neboť lze očekávat, že v praxi vznikne potřeba této úpravy též v dalších případech. Pro tyto situace již bude připraven právní rámec a nebude třeba přistupovat k dalším novelám občanského zákoníku, jejichž mnohost jistě není žádoucí. V případě absence tohoto právního rámce v občanském zákoníku by v budoucnu navíc docházelo k rozporu ohledně aplikační přednosti a této situaci novela občanského zákoníku předchází.

Přijetí navrhované úpravy si nevyžádá finanční náklady na státní rozpočet, rozpočet obcí či rozpočet krajů. Naopak bude znamenat určitou úsporu finančních prostředků ze státního rozpočtu určených pro soudní systém a pro orgány sociálně právní ochrany dětí, neboť lze očekávat úbytek několika set soudních návrhů. Současně navíc ušetří finanční prostředky za právní služby též rodiny s postiženými dětmi.

Novela obou předpisů odpovídá ústavnímu pořádku a neodporuje ani mezinárodním smlouvám podle čl. 10 Ústavy ČR, kterými je Česká republika vázána, není v rozporu s právními akty Evropských společenství.

Navrhovaná právní úprava bude mít sociální dopad, neboť zjednoduší přístup rodičů k pořízení zvláštní pomůcky pro své postižené dítě. Specifickou skupinou obyvatel, na kterou má novela dopad, jsou postižené děti.

Česká republika před Výborem OSN pro práva osob se zdravotním postižením

TEXT: Ondřej Folk | **FOTO:** Nigel Kingston

V rámci 13. zasedání Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením se ve dnech 31. března a 1. dubna 2015 v Ženevě uskutečnil přezkum České republiky. Výbor se na něm zajímal o to, jak ČR naplňuje Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením, kterou ratifikovala v roce 2009. Tento přezkum naplňování úmluvy je součástí dlouhodobého periodického procesu, který zahrnuje i předkládání zpráv o naplňování úmluvy (oficiální zprávy ČR a alternativních zpráv neziskových organizací), vytvoření seznamu témat a otázek pro českou vládu, jejich zodpovězení atd. O těchto jednotlivých fázích jsme vás průběžně informovali.

Samotným rozhovorům mezi výborem a členy české vládní delegace těsně předcházelo jednání s představiteli neziskového sektoru, jež mělo obdobnou formu. Za české nevládní organizace v Ženevě vystoupili tři zástupci NRZP ČR, dva zástupci MDAC

(Mental Disability Advocacy Center) a jedna zástupkyně osob s poruchou autistického spektra. V rámci hodinového zasedání tito delegáti nejprve společně přednesli stručné příspěvky pojmenovávající nejproblematictější oblasti, v nichž ČR nejméně dostává závazkům plynoucím z úmluvy.

A posléze odpovídali na otázky, jež jim pokládali členové výboru. Kromě toho vedla naše delegace řadu separátních „kuloárních“ jednání s členy výboru, při nichž jsme se snažili zaměřit jejich pozornost na témata, jež pro přezkum ČR považujeme za nejdůležitější.

Výbor posléze při oficiálním šesti-hodinovém rozhovoru s českou vládní delegací tyto naše podněty využil (a to včetně zpráv, které NRZP ČR ve spolupráci s dalšími organizacemi výboru již dříve zaslala), což bylo jasně patrné z volby otázek, které zástupcům vlády položil. Českou vládní delegaci vedla ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová Tominová. Zasedání zahájila stručným úvodním proslovem, v němž v hrubých rysech nastínila, jaký pokrok v oblastech týkajících se osob se zdravotním postižením ČR od ratifikace úmluvy učinila. Lze ocenit, že ve svém projevu uvedla i oblasti, v nichž má ČR rezervy. Zde se podle jejích slov jedná např. o oblast zaměstnávání OZP, systém psychiatrické péče, o komunitní péči, skutečnost, že ČR doposud neratifikovala Opční protokol k úmluvě atd. Ministryně mimo jiné ocenila intenzivní spolupráci s NRZP ČR. Poté podal své shrnutí stavu plnění úmluvy zpravodaj pro ČR Damjan Tatić. Posléze členové výboru ve třech velkých blocích pokládali české vládní delegaci otázky k jednotlivým článkům úmluvy. Delegace

než se ukázalo, že členové výboru mají v mnohých oblastech podrobnou znalost českého prostředí. Pro představu uvádím nejvýznamnější témata, na něž se Výbor OSN dotazoval: míra zapojení organizací osob se zdravotním postižením do všech procesů, které se OZP týkají; definice zdra-

v procesu deinstitucionalizace; postavení znakového jazyka; ženy se ZP; děti se ZP; dostupnost statistických údajů; soudní žaloby z důvodu diskriminace; síťová lůžka; osoby se ZP ve stavu hmotné nouze; inkluzivní vzdělávání; omezení právní způsobilosti; přetrvávající diskriminace OZP

„VÝBOR OSN MÁ NYNÍ K DISPOZICI VELKÝ SOUBOR INFORMACÍ K TOMU, ABY V NEJBLIŽŠÍCH DNECH ČI TÝDNECH VYDAL A ČESKÉ VLÁDĚ PŘEDLOŽIL ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ. PŮJDE O VÝZNAMNÝ DOKUMENT, KTERÝ POJMENUJE OBLASTI, V NICHŽ JE ÚMLUVA OSN O PRÁVECH OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM NAPLŇOVÁNA NEDOSTATEČNĚ, A BUDE OBSAHOVAT DOPORUČENÍ, KDE BY ČR MĚLA ROZVINOUT OPATŘENÍ K NÁPRAVĚ TOHOTO STAVU.“

byla složena ze zástupců relevantních ministerstev (zejména MPSV ČR) a dalších institucí; ti pak na jednotlivé otázky odpovídali podle svých resortů.

Uvítali jsme, že členové výboru využili téměř všechny naše podněty – položeny byly bezmála všechny naše otázky. Rov-

voťní postižení v jednotlivých právních předpisech a její soulad s úmluvou; přístupnost veřejných budov a dotčený orgán pro bezbariérové užívání staveb; monitorování úmluvy a neexistence nezávislého mechanismu, který by byl monitoringem pověřen; vícečetná diskriminace; pokrok

na trhu práce; kvótový systém; otevřený vs. chráněný trh práce a mnohé další.

Nelze opominout vydatnou a velmi užitečnou pomoc Mezinárodní aliance osob se zdravotním postižením (IDA), která naši delegaci podpořila už ve stádiu přípravy na jednání s výborem, předala nám řadu zkušeností a konkrétních rad, zprostředkovala nejedno osobní setkání se členy výboru – a vůbec naši účast na celém tomto nanejvýš důležitém jednání umožnila.

Výbor OSN pro práva osob se zdravotním postižením má tedy nyní k dispozici velký soubor informací k tomu, aby v nejbližších dnech či týdnech vydal a české vládě předložil závěrečná doporučení (tzv. *concluding observations*). Půjde o významný dokument, který pojmenuje oblasti, v nichž je Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením v České republice naplňována nedostatečně, a bude obsahovat doporučení, kde by ČR měla rozvinout opatření k nápravě tohoto stavu. MPSV ČR by mělo zveřejnit český překlad závěrečných doporučení. Organizace OZP mohou potom tento dokument rovněž využít při jednáních s příslušnými orgány – a také dohlížet na to, aby byla doporučení českou vládou skutečně brána v potaz. Zástupci ČR budou za několik let při dalším přezkumu v OSN vysvětlovat, jakého pokroku bylo v těchto oblastech dosaženo. ▣

Primátor města Brna ocení vítěze letošního ročníku **CEN MOSTY**

TEXT: Michal Dvořák | FOTO: Tereza Dostálová

Letošní ročník udílení cen MOSTY poprvé zavítal do moravské metropole. Tam byli 19. března slavnostně vyhlášeni vítězové, kteří vzešli z devadesáti návrhů na udělení ceny v jejím 12. pokračování.

PŘEDSTAVUJEME VÁM VÍTĚZE 12. ROČNÍKU:

I. KATEGORIE

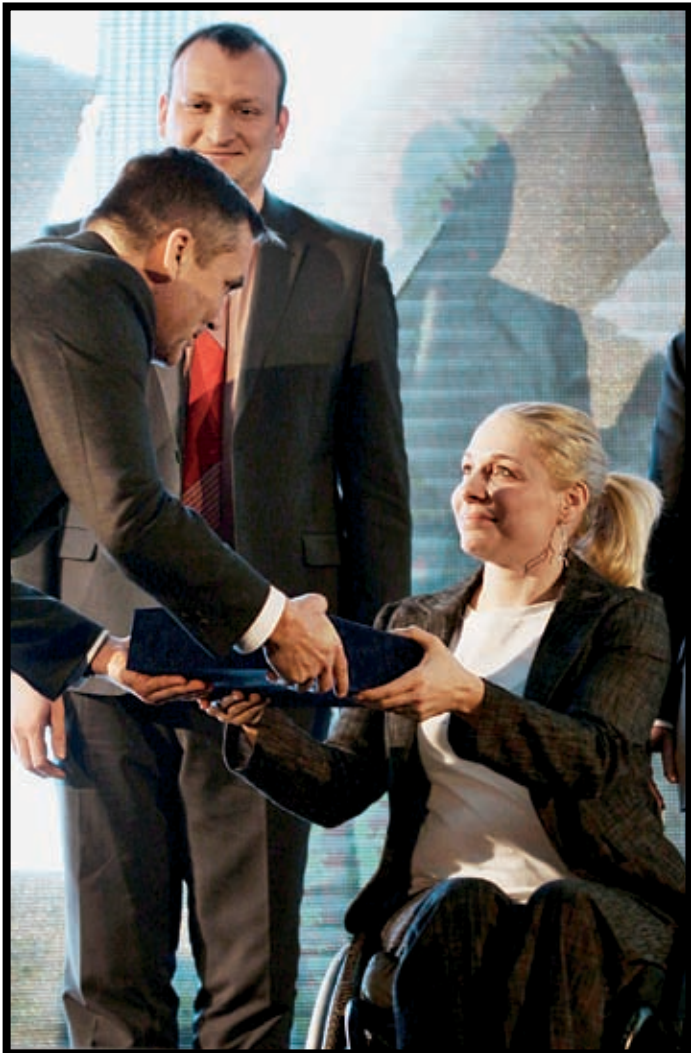
INSTITUCE VEŘEJNÉ SPRÁVY

ČESKÉ DRÁHY, a.s., za aplikaci „Cestu si objednávám z pohodlí svého domova“. Ta nabízí zjednodušení a zkvalitnění objednávání přepravy a asistence pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace. Nová webová aplikace je dostupná na internetových stránkách Českých drah a všech pokladnách v České republice.

II. KATEGORIE NESTÁTNÍ SUBJEKT

METROPOLITNÍ UNIVERZITA PRAHA, o.p.s., za sociální program „Škola bez bariér“. Během 12 let trvání programu poskytla univerzita vysokoškolské vzdělání již 150 mladým lidem s pohybovým postižením. Program hradí univerzita z vlastních prostředků. Metropolitní univerzita Praha je bezbariérová instituce a zaměstnává studenty i absolventy programu. Desítky z nich již získaly trvalé pracovní uplatnění.

III. KATEGORIE OSOBNOST Hnutí OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

JANA HRDÁ (in memoriam) za mnohaleté profesionální úsilí a mimořádný přínos při prosazování osobní asistence pro osoby se zdravotním postižením. Po těžkém úrazu, který ji upoutal na lůžko, se odmítla vzdát výchovy svých dvou dětí a odejít do ústavu. S pomocí své maminky a dobrovolnic zajišťovala výchovu svých dětí a péči o domácnost. Jana Hrdá se tak stala vzorem pro řadu lidí ve stejné nebo podobné situaci. Stala

se průkopnicí osobní asistence, jejíž formu označovala jako sebeurčující. Je první nositelkou Ceny Olgy Havlové, kterou uděluje Výbor dobré vůle, a je považována za zakladatelku osobní asistence pro osoby se zdravotním postižením v České republice.

IV. KATEGORIE CENA OPEL ZA ZÁSLUHU O INTEGRACI OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

HEŘMAN VOLF, předseda občanského sdružení Cesta za snem.

Vítězové jednotlivých kategorií získali ocenění, které ztvárnila akademická sochařka Jitka Wernerová. Nominovaní obdrželi pamětní diplomy od akademického malíře Otakara Tragana. Heřman Volf společně s cenou převzal i poukaz na zájezd od cestovní kanceláře Vítkovice Tours. Zájezd vítězi IV. kategorie věnovala společnost Opel Česká a Slovenská republika.

Patronkou ceremoniálu byla stejně jako při minulých ročnících Livia Klausová. Záštitu nad letošní akcí převzali také hejtmán Jihomoravského kraje Michal Hašek a starosta statutárního města Brna Petr Vokřál. Slavnostním odpolednem doprovázel opět bezchybný Aleš Cibulka a během ceremoniálu vystoupili Ladá Kerndl, Tereza Kerndlová a skupina HRADIŠŤAN & Jiří Pavlica.

Dvanáctý ročník finančně podpořily Jihomoravský kraj, statutární město Brno a společnost OPEL Česká a Slovenská republika. Partnery letošního udělování cen byly cestovní kancelář Vítkovice Tours a Církevní střední zdravotnická škola, s.r.o., Grohova se svými studenty.

Ocenění MOSTY 2014 je pro nás závazkem, říká zástupce Českých drah Michal Štěpán

TEXT: Pavel Hříbek | FOTO: České dráhy | Tereza Dostálová

Přeprava lidí se změnou schopností pohybu a orientace není jen o tom mít k dispozici vůz a plošinu. Jde o celý systém navzájem provázaných služeb, který musí být správně nastaven a udržován. O cílech Českých drah v této oblasti i dalších tématech jsme si povídali se zástupcem národního dopravce Michalem Štěpánem.

Jako zástupce Českých drah jste 19. března v Brně převzal cenu MOSTY 2014. Co pro národního dopravce tato cena znamená a do jaké míry je zavazující?

Ocenění je pro nás nejen zavazující, ale vzhledem k lokalitě slavnostní ceremonie i symbolické. Právě v Jihomoravském kraji v současnosti dochází

„ČESKÉ DRÁHY JAKO NÁRODNÍ ŽELEZNIČNÍ DOPRAVCE VĚNUJÍ POZORNOST PŘEPRAVĚ IMOBILNÍCH CESTUJÍCÍCH NEJEN NASAZOVÁNÍM NOVÝCH NEBO MODERNIZOVANÝCH VOZIDEL UZPŮSOBENÝCH VOZÍČKÁŘŮM. DŮKAZEM BUDIŽ PŘÁVĚ OCENĚNÍ MOSTY 2014, KTERÉ JSME ZÍSKALI ZA NÁŠ UNIKÁTNÍ OBJEDNÁVKOVÝ SYSTÉM.“

k postupnému nasazování sedmi zcela nových nízkopodlažních jednotek Regio-Panter v hodnotě téměř jedné miliardy korun, které jsou předurčeny pro pohodlné bezbariérové cestování. České dráhy jako národní železniční dopravce však věnují pozornost přepravě imobilních cestujících nejen nasazováním nových nebo modernizovaných vozidel uzpůsobených vozíčkářům. Důkazem budiž právě ocenění MOSTY 2014, které jsme získali za náš unikátní objednávkový systém. Velmi si vážíme toho, že naše snaha ještě více usnadnit handicapovaným zákazníkům cestování nezůstala bez povšimnutí u tak erudovaného „arbitra“, jako je právě NRZP ČR. To je samo o sobě velmi zavazující a my tomuto závazku rozhodně hodláme dostát. Od 20. března jsme dále rozšířili objednávku přeprav cestujících na vozíku z vnitrostátní na mezinárodní dopravu prostřednictvím aplikace booking tool. Ta umožňuje zajištění asistenčních služeb při cestách z České republiky do třinácti zemí Evropy a zároveň i pro cestování na území jiných států.

České dráhy a přeprava zákazníků s omezenou schopností pohybu a orientace neboli handicapovaných cestujících... Jak se na to díváte?

Začnu tím, co by mělo vyplynout z tohoto rozhovoru, ale pro pochopení je nutné podívat se na roli Českých drah širší optikou. Myslím, že v posledních letech jasně ukazujeme smysl koexistence, tedy že České dráhy chtějí dostát své podstatě být národním dopravcem. To znamená kvalitně zabezpečovat široké spektrum přeprav pro všechny věkové a sociální skupiny. Každý, kdo jezdil vlakem i dříve, musí vidět ten překotný rozdíl v kvalitě služeb, k němuž v České republice došlo od devadesátých let, ještě výrazněji však od přelomu tisíciletí. Nemyslím tím jen desítky či spíše stovky moderních vozidel, ale i široké spektrum doplňkových prvků pro cestování našich handicapovaných zákazníků. Stačí se podívat na nádraží, kde jsou nové plošiny a výtahy, ale i do zázemí čekáren či vlakových souprav. Stejně tak samotná vozidla prošla v kontextu se zvyšujícími se nároky na úroveň komfortu a služeb při přepravě osob se sníženou pohyblivostí radikální proměnou. Jejich interiérum věnujeme ▶

náležitou pozornost, protože chceme maximálně zpříjemnit cestování. A nejde jen o klimatizaci, bezbariérové toalety, kvalitní audiovizuální informační systém a další, dnes již běžné vlastnosti vozidel, mám spíše na mysli uspořádání prvků pro lepší pohyblivost a orientaci.

Jste spokojen s tím, jak se národnímu dopravci daří zvyšovat úroveň cestování v této oblasti? Národní rada osob se zdravotním postižením registruje i stížnosti...

Dobrá otázka, která možná nejednomu čtenáři vykouzlí lehce ironický úsměv na tváři. Nicméně jsem opravdu přesvědčen, že se nám v oblasti služeb pro handicapované v zásadě daří. Sám jezdím vlakem, takže kvalitu služeb na palubách našich spojů prověřuji velmi často. Jsem rád, že nám roste počet přepravených cestujících, což je v době působení konkurenčních dopravců příjemná zpráva. Je však jasné, že v objemu 175 milionů přepravených cestujících za rok, kteří denně využívají některý z průměrně 6 700 vypravených vlaků denně (více než 60 procent z nich je bezbariérových), se i při nejlepší vůli nemusí vše povést. Zjištěné nedostatky nás samozřejmě velmi mrzí a mohu s čistým svědomím prohlásit, že každou stížnost nebo podnět pečlivě analyzujeme. Stížnosti od handicapovaných nejsou našťastí v poslední době časté, předpokládám, že také díky jasnému zlepšení služeb a prohloubení spolupráce s Národní radou osob se zdravotním postižením a některými dalšími subjekty.

Co je nejčastěji předmětem těchto stížností?

Stížnosti této skupiny cestujících se týkají převážně omezeného poskytnutí služeb, k němuž čas od času dochází. Jedná se o případy mimořádného řazení staršího (tedy neupraveného) typu vozu nebo stížnost směřuje na omezený komfort rekonstruovaného vozu. Bohužel občas dojde i případům, kdy je plošina nefunkční nebo je změněno nástupiště vlaku a handicapovaný cestující má k soupravě komplikovaný přístup, nemluvě o případech poruch výtahů ve stanicích. Šetřením se téměř vždy ukazuje, že se nejedná o systémové chyby nebo nevhodně nastavené procesy, ale k nedostatku došlo vlivem individuálního pochybení nebo projevy vandalizmu. Stížností je však méně určitě i z důvodu zavedení objednávkového systému pro přepravu tělesně postižených a hlavně díky výpočetní technice. Ta eviduje předhlašování těchto přeprav a v případě zjištěné závady na soupravě náš dispečerský aparát zajistí včas výměnu vozu nebo dohodne se zákazníkem náhradní trasu spojení.

Sledujete, jak problematiku přeprav imobilních řeší konkurenční soukromí dopravci?

Problematika zajištění přeprav osob se změněnou schopností pohybu a orientace není jen o tom mít k dispozici vůz a plošinu. Je to celý systém služeb, navzájem provázaných, a určitě patří mezi naše priority tento systém správně nastavit a udržovat. Jen pro zajímavost - tyto přepravy nerealizujeme jen na domácí půdě, ale i v dalších 13 evropských

„NEDOSTATKY NÁS SAMOZŘEJMĚ MRZÍ A MOHU S ČISTÝM SVĚDOMÍM PROHLÁSIT, ŽE KAŽDOU STÍŽNOST NEBO PODNĚT PEČLIVĚ ANALYZUJEME. STÍŽNOSTI OD HANDICAPOVANÝCH NEJSOU NAŠTĚSTÍ V POSLEDNÍ DOBĚ ČASTÉ, PŘEDPOKLÁDÁM, ŽE TAKÉ DÍKY JASNÉMU ZLEPŠENÍ SLUŽEB A PROHLoubENÍ SPOLUPRÁCE S NÁRODNÍ RADOU OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM ČR.“

zemích. A právě v tom spatřuji obrovský benefit národního dopravce oproti konkurenci, včetně celoplošného nasazení moderních souprav po celém Česku. Konkurence jezdí převážně typizovanými soupravami a také jen na některých tratích. Jedna z našich předností spočívá v tom, že cestujícím umíme nabídnout komplexní služby celoplošně, prakticky ve všech segmentech dopravy, tedy v příměstské, regionální i dálkové, včetně těch nejrychlejších a nejkomfortnějších vlaků. Kritiku na konkurenci ode mne zde neuslyšíte, nemám to ve zvyku – obecně razím zásadu pracovat a straním se „podpásovek“, těch je bohužel v našem životě víc než dost. Myslím, že handicapovaní by o „podpásovkách“ mohli vyprávět hodiny...

Setkáváme se u příležitosti prezentace multifunkčního vozu řady Bbdg-

mee, jehož vlastnosti byly modifikovány na základě připomínek cestujících s omezenou pohyblivostí. Jak konkrétně se tyto požadavky promítly do konstrukce?

Přestože vůz v původní podobě po modernizaci plnil evropské normy nejen obecně železniční, ale i co se týká přepravy imobilních osob, v lednu roku 2014 jsme při prezentační akci zaznamenali od zástupců NRZP některé věcné připomínky týkající se některých konstrukčních celků. Většina z nich nebyla finančně nákladná. Inicivoval jsem proto změnu nejvíce diskutovaných vlastností a moji kolegové se aktivně zapojili. Úpravy se dotkly například zvětšení dveří oddílu určeného pro přepravu imobilních o cca 10 centimetrů, což nyní zjednodušuje vjezd vozíčkáře z uličky. Změn doznala i plošina, která nyní umožňuje vjezd

z nástupiště nikoliv rovnoběžně s hranou nástupiště (což byla pro vozíčkáře pocitově nepříjemná záležitost), ale pod úhlem cca 15 stupňů. Toto opatření přineslo i zvýšení bezpečnosti, neboť prakticky vylučuje možnost přepadnutí vozíku přes hranu nástupiště. Další inovace se týkají přemístění SOS tlačítek blíže k podlaze vozu pro případ pádu cestujícího z vozíku, změny dispozice madel na toaletě a další „drobnosti“, které ale pro naše imobilní zákazníky znamenají mnohé. Úprava jednoho vozu přijde na zhruba čtvrt milionu korun, ale část prací si zajišťujeme sami, není to jen otázka externího dodavatele. Pro naše handicapované zákazníky bude určitě příznivou zprávou, že nyní v dubnu máme již 6 vozů upravených a zbývajících 58 zvládneme postupně do podzimu. Letošního samozřejmě. Snad tím naše zákazníky potěšíme. ▣

Okénko do poraden NRZP ČR

Výměna průkazů OZP (TP, ZTP a ZTP/P) v roce 2015

TEXT: Jitka Vrchotová

VÝMĚNA PROBÍHÁ OD 1.4. DO 31.12. 2015

V současné době je situace trochu složitá. V oběhu jsou různé průkazy – staré, vydávané městskými úřady (zeleň, oranžové a modré) a malé šedé nebo bílé kartičky (prozatímní průkazy) vydávané úřady práce. Platnost všech těchto stávajících průkazů skončí 31.12. 2015. Do té doby je třeba průkazy vyměnit.

NOVÁ PODOBA PRŮKAZŮ OZP – 1. DUBNA 2015 ZAČALA DLOUHO OČEKÁVANÁ VÝMĚNA PRŮKAZŮ OZP

Úřady práce od ledna letošního roku rozesílají dopis *Výzva k prokázání nároku na průkaz osoby se zdravotním postižením*. Tento dopis dostane každý, komu byl přiznán v minulosti příspěvek na mobilitu (nárok na příspěvek na mobilitu je s průkazem ZTP a ZTP/P provázán).

JAK POSTUPOVAT PŘI VÝMĚNĚ?

Záleží na tom, kdy končí platnost vašeho průkazu OZP.

1) Platnost průkazu končí v průběhu roku 2015 (duben 2015 – prosinec 2015)

V TOMTO PŘÍPADĚ JE TŘEBA ROZLIŠOVAT HNED NĚKOLIK SITUACÍ, KTERÉ MOHOU NASTAT:

- a)** končí platnost průkazu (platnost je vyznačena na druhé straně průkazky);
- b)** končí platnost posudku/rozhodnutí, podle kterého byl průkaz vydán;
- c)** končí platnost průkazu, ale posudek/rozhodnutí je vydán/vydáno na dobu neurčitou nebo např. do roku 2020;
- d)** končí platnost průkazu, ale posudek/rozhodnutí nemáte k dispozici;
- e)** průkaz má platnost např. do 31.12. 2016, ale posudek/rozhodnutí nemáte k dispozici.

Jak vidíte, variant je velmi mnoho a může být velký rozdíl v tom, kdy končí posudek a kdy průkaz OZP. Je třeba si uvědomit, že průkaz OZP je vydáván „na základě posudku od posudkového lékaře“. Dnes je již poměrně běžnou praxí, že posudek je vydáván spolu s rozhodnutím nebo si

o vydání kopie požádáte přímo na úřadě práce nebo u posudkové komise.

Pokud však platnost vašeho průkazu končí a vy máte k dispozici posudek nebo rozhodnutí vydané na dobu neurčitou, mělo by dojít k automatické výměně (bližší info viz dále).

Máte-li k dispozici průkaz s platností např. do 31.12. 2016 a posudek/rozhodnutí ne, bude nový průkaz vydán se stejnou platností jako stávající, tj. do 31.12. 2016.

Máte-li k dispozici jen průkaz s platností do 31.12. 2015 a posudek vydaný např. v roce 1998 skončil kdesi v nenávratu, budete muset patrně podat novou žádost o průkaz OZP.

Poté, co podáte novou žádost, zajděte ke svému praktickému lékaři, domluvte se s ním, zda bude potřebovat nové zprávy od odborných lékařů či nikoli, a čekejte.

Úřad práce přeruší řízení (dostane dopis *Usnesení o přerušování řízení*) a předá vaši složku lékařské posudkové službě. Ta si vyžádá vyjádření praktického lékaře a na základě zprávy od praktického lékaře rozhodne. K žádosti žádné lékařské zprávy přikládat nemusíte, ale posudkový lékař sám kontaktuje vašeho praktického lékaře a zprávy si sám vyžádá, proto je dobré, aby váš lékař měl zprávy již připravené. Ušetříte tak čas a vyřízení průkazu půjde rychleji.

Posudkový lékař hodnotí to, zda zdravotní stav žadatele odpovídá požadavkům zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, a prováděcí vyhlášky k tomuto zákonu č. 388/2011 Sb.

Příloha č. 4 vyhlášky 388/2011 Sb. obsahuje tři seznamy diagnóz. Diagnózy v odstavci 1 zakládají nárok na průkaz TP, v odstavci 2 na průkaz ZTP a v odstavci 3 na ZTP/P. (Text vyhlášky můžete najít na internetu, např. na www.zakonyprolidi.cz, zakoupit jej v některé prodejně s právní literaturou, případně vám jej rádi poskytnou poradci v kterékoli naší poradně.)

Posudkový lékař nevydává rozhodnutí o přiznání/nepřiznání průkazu OZP, ale jen hodnotí zdravotní stav. Pokud zdravotní stav odpovídá některé z diagnóz uvedených ve vyhlášce 388/2011 Sb., posudkový lékař to napíše do své zprávy (posudek o zdravotním stavu) a předá zpět úřadu práce. Úřad práce pak vydá na základě posudku rozhodnutí.

2) Platnost průkazu končí v roce 2016 nebo později, průkazy vydané „trvale“ nebo „bez omezení“ (rozhodnutí/posudky vydané „bez omezení“)

V TOMTO PŘÍPADĚ NENÍ TŘEBA ABSOLVOVAT NOVÉ POSOUZENÍ ZDRAVOTNÍHO STAVU. PRŮKAZ BUDE VYMĚNĚN „KUS ZA KUS“, TJ. STARÝ ZA NOVÝ.

I zde je však třeba vyplnit formulář žádosti, a to formulář *Žádost o přechod nároku na průkaz osoby se zdravotním postižením*.

CO VZÍT S SEBOU K VÝMĚNĚ PRŮKAZU OZP?

- občanský průkaz
- stávající průkaz OZP
- fotografii (formát stejný jako je na občanský průkaz)
- rozhodnutí o přiznání průkazu – tento doklad není povinný, ale doporučuji vzít si staré rozhodnutí s sebou, prokazování nároku pak může být snazší

KAM ŽÁDOST PODÁVAT?

Žádost o výměnu průkazu OZP vyřizují úřady práce – odbor nepojistných dávek, resp. odbor dávek pro osoby se zdravotním postižením. Adresy úřadů práce můžete najít např. na webovém portálu Ministerstva práce a sociálních věcí (<http://portal.mpsv.cz/sz/local>), případně můžete o kontakt požádat naše poradce.

CHCETE MÍT NA PRŮKAZU SYMBOL OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM? MŮŽETE SI VYBRAT

Od 1.1. 2015 mohou mít držitelé průkazu OZP na průkazu piktogram označující druh zdravotního postižení (osoba s úplnou nebo praktickou hluchotou nebo osoba hluchoslepá anebo osoba úplně nebo prakticky nevidomá). Toto označení není povinné. Do žádosti označíte, zda symbol na průkazu „požadujete“, nebo „nepožadujete“. ☒

Citace v textu viz zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, a vyhláška 388/2011 Sb., resp. její novela č. 388/2013 Sb., v platném znění.

Nová podoba průkazu osoby se zdravotním postižením

Mgr. Jitka Vrchotová, DiS., pracuje v NRZP ČR jako vedoucí pražské poradny. Poradenské služby jsou zajišťovány prostřednictvím e-mailu a SMS, osobní konzultaci doporučujeme předem objednat na kterémkoli z uvedených kontaktů:

Poradna NRZP ČR

Partyzánská 7,
170 00, Praha 7 – Holešovice,
budova Pražské teplárenské,
3. patro, dveře č. 332

TEL. (SMS): 736 105 585

TEL.: 266 753 427, 266 753 422

E-MAIL: poradnanrzp@nrzp.cz

O CENTRU pro zdravotně postižené ÚSTECKÉHO KRAJE

TEXT: Danuše Šaferová | FOTO: Tereza Dostálová

Existence naší organizace je v myslích občanů Ústecka pevně zakotvena již od roku 1989, kdy se udály významné celospolečenské změny, které samozřejmě přinášely do života lidí se zdravotním postižením mnoho složitostí a převratných proměn, s nimiž by si jen těžko mohli poradit sami.

V té době, ještě pod názvem Středisko pro poradenství a sociální rehabilitaci – Sdružení ZP v ČR, jsme museli mít otevřeno denně, abychom zvládali nápor klientů, pro které jsme byli prakticky jediným zdrojem v místě, kde mohli najít odbornou a často i běžnou lidskou pomoc s pochopením. Konkurence poskytovatelů sociálních služeb přicházela až později a v různé kvalitě.

Rádi, i při této příležitosti, zavzpomínáme na našeho spolupracovníka, který již mezi námi není, na pana Jana Zedníka. Postiženým klientům sloužil obětavě až do svých 86 let, ačkoliv byl sám velmi těžce tělesně postižený. I díky jeho odborným a lidským kvalitám jsme se my ostatní rychle vpravili do nelehké služby.

Později došlo několikrát k přejmenování naší organizace, až se název ustálil na **Centrum pro zdravotně postižené Ústeckého kraje**, o.p.s. Zakladatelem zařízení je Národní rada osob se zdravotním postižením ČR. Společně s Krajskou radou NRZP ČR sídlíme v jedné budově a úzce spolupracujeme.

Máme registrovány dvě služby v krajském registru – **osobní asistenční službu** a **odborné sociální poradenství**. Třetí službu, kterou je **půjčovna kompenzačních pomůcek**, provozujeme na základě živnostenského listu.

Působíme se sídlem v krajském městě Ústí nad Labem, pro kraj, který má sedm okresů. Spolupráce s jednotlivými okresy probíhá především skrze naše členství v pracovních týmech komunitních skupin, dále na základě osobních jednání s pracovníky úřadů práce, magistrátů a městských úřadů, zdravotnických a sociálních zařízení.

Naše ambulance – **odborná poradna**, si již 26let drží vysokou prestiž mezi poskytovateli a i v době

počítačů nás kontaktuje velké množství klientů. Máme v kanceláři veřejný počítač, kde umožňujeme a pomáháme našim klientům, aby se naučili vyhledávat si různé informace i sami. Je pro nás potěšující, že většina z nich, ačkoliv jsou již ve vyšším věku a s postižením, to chce ráda aspoň vyzkoušet. V poradně pracují dvě sociální pracovnice – odborné poradkyně.

Ročně máme kolem 2000 kontaktů (osobně i prostřednictvím telefonu a e-mailu) a v době nejasností kolem sKaret toto číslo prudce stoupl. Na klienty vedeme **záznamové listy** pod čísly jednáními, protože většina z nich využívá možnosti být vedena anonymně.

Dotazy a problematika, které řešíme společně s našimi klienty nebo jejich rodinami a blízkými, se týkají především průkazů osob se zdravotním postižením, pomoci při sepisování, vyplňování a podání, výhod, dávek, problémů bytových a pracovních. Často také spolupracujeme se specifickými poskytovateli, abychom mohli klientovi zcela pomoci. Zejména zaměřenými na sluchové, zrakové a civilizační choroby.

Úzce spolupracujeme, již více jak 20let, s ústředním úřadem práce. V našich prostorách pravidelně každý měsíc nejméně jeden den úřaduje pracovník ÚP pro zdravotně handicapované zaevidované. Rád zodpoví i našim klientům jejich dotazy nebo je zprostředkujeme. Tuto spolupráci si velmi chválíme nejen my, ale i postižení, kteří nemusí až do centra města do kopce na ÚP. Ředitelka je už druhé období členkou Sboru zástupců ÚP.

S osobní asistenční službou jsme začali jako jedni z prvních v republice, a proto máme mnoho cenných zkušeností. Během roku máme v péči průměrně cca 62 klientů, o které se stará 14 osobních asistentek. Jejich vzdělání odpovídá zákonu o sociálních službách č.108/2006 Sb. Naše asistentky navíc absolvovaly půlroční, tzv. nadstavbový kurz k pečovatelskému kurzu, který byl uhrazen z prostředků EU. Službu poskytujeme více jak 20 let a nezaznamenali jsme žádnou stížnost od klientů. Pečujeme hlavně o klienty vyššího věku, ale máme v péči i mladé lidi, jejichž rodinní příslušníci tak díky naší pomoci mohou chodit do zaměstnání a žít normální život.

„NAŠI KLIENTI NÁS UŽ ČTVRT STOLETÍ NACHÁZEJÍ NA STEJNÉ ADRESE A VĚNUJEME SE JIM KAŽDÝ DEN, DOPOLEDNE I ODPOLEDNE.“

Třetí službou, kterou poskytujeme, je **půjčování kompenzačních pomůcek** do pronájmu. I tato služba je velmi vyhledávaná, a to i přesto, že v krajském městě je velká centrální půjčovna. Často však mívají všechno rozpujčené a také dle informací od klientů

Na předchozí straně
Danuše Šaferová,
ředitelka centra

Vlevo
Jaroslav Slavík,
člen správní rady centra

Dole
Martin Dvořák,
provozní pracovník
centra

Nahoře
Mgr. Zdenka Pergrová,
sociální pracovnice

Vpravo
Miroslav Hoffmann
na návštěvě centra

nezvedají po pracovní době telefon. U nás máme pochopení i pro klienty, kteří se nenadále ocitnou v situaci, kdy pomůcku nutně potřebují, například po pracovní době nebo o víkendech či svátcích. Vždycky se snažíme vyjít vstříc a máme výbornou spolupráci například i s půjčovnami v Chomutově a Děčíně.

Pomůcky udržujeme v pořádku a provozuschopném stavu. Každý rok objednáváme odborníka na jejich kontrolu. Naše sociální pracovnice a pracovníce v sociálních službách a i pracovník na chráněném místě se každoročně účastní školení na kompenzační pomůcky. Nepřeháníme to ani s cenami, protože dobře známe finanční možnosti našich zdravotně postižených klientů.

Všichni naši pracovníci mají možnost kdykoliv přijít za vedoucím pracovníkem a zeptat se, pohovořit. Každý týden se konají v pondělí ráno provozní porady, kde si řekneme to nejdůležitější do začínajícího týdne. Jednou do měsíce se konají celokrajské pracovní porady, většinou s intervizi a interním školením. Porad se účastní podle programu i hosté. Nejméně jedenkrát ročně máme odbornou supervizi.

Všichni naši pracovníci jsou zapojeni do celoživotního vzdělávání a účastní se ho v kurzech, na odborných seminářích a školeních. Vždy překračujeme povinných 24 hodin ročně. Kurzy vybíráme z nabídky, zohledňujeme cenu, kvalitu, potřebnost s ohledem na strukturu klientely a na vzdělání pracovníka.

Rádi se věnujeme i mladé generaci, studentům zdejší UJEP, kteří - jak doufáme - práci převezmou po nás, pokud je neodradí nízké finanční ohodnocení v sociální sféře a neustálý boj o získání finančních prostředků na existenci ... Chodí k nám na exkurze, aby načerpali praktické informace o chodu takového zařízení.

Pro veřejnost jsme zapojeni v programu týdnů zdraví, jehož součástí jsou celodenní účasti ve stánkách na náměstích. Další náš vklad je každoročně den otevřených dveří centra, který je součástí těchto týdnů zdraví. Ředitelka a sociální pracovnice také docházejí například do škol, kde pomáhají při naplňování programu jejich dnů otevřených dveří, především tím, že informují o práci centra, o životě osob se zdravotním postižením.

Naši klienti nás už čtvrt století nacházejí na stejné adrese a věnujeme se jim každý den, dopoledne i odpoledne. V pondělí dopoledne i odpoledne je ambulance otevřená bez předchozího objednání pro každého zájemce o službu. V ostatních pracovních dnech je lépe se objednat předem, protože vzhledem k dalším povinnostem nemusíme být vždy přítomni v kancelářích. ☒

Najdete nás ve vilce ve Štefánikově ulici 25, v přízemí s bezbariérovým přístupem, také na mobilních telefonech 7724056-7, e-mailové adrese info@krcentrum.cz a dozvíte se o nás například i z webových stránek www.krcentrum.cz.

PODPORA PEČUJÍCÍCH OSOBY

TEXT: Zuzana Kašpárková

Národní rada osob se zdravotním postižením ČR ve spolupráci s Krajským úřadem Moravskoslezského kraje a regionálním pracovištěm NRZP ČR si Vás dovoluje pozvat na konferenci „**Podpora pečujících osob**“, která se uskuteční **3. června 2015** v Ostravě. Účast a záštitu přislíbila řada významných osobností, mimo jiné předseda NRZP ČR Mgr. Václav Krása. Konference si klade za cíl upozornit na nejpálčivější otázky pečujících osob a nalézt či navrhnout možná řešení. Vstup na konferenci je zdarma. V případě zájmu se, prosím, hlase na: ostrava@nrzp.cz, tel. 736 234 871.

TERMÍN: středa 3. června 2015
od 11:00 hod do 16:00 hod.

KDE: sál krajského zastupitelstva
Krajského úřadu Moravskoslezského kraje,
28. října 117, 702 18 Ostrava

Účast na konferenci je zdarma. Prostory jednání jsou bezbariérové. Zajištěn je simultánní přepis, tlumočení do znakového jazyka. O přestávce je zajištěno pro všechny účastníky, kteří potvrdili závazně návratku, občerstvení.

Vaši účast laskavě potvrďte závazně návratkou do 15. května 2015 na e-mailovou adresu ostrava@nrzp.cz nebo klasickou poštou na adresu NRZP ČR, 30. dubna 2944/1, 702 00 Ostrava.

V případě převisu zájmu účastníků si organizátoři vyhrazují právo upřednostnit poskytovatele sociálních služeb a subjekty, které se věnují lidem se zdravotním postižením. Těšíme se na setkání s Vámi!

PROGRAM KONFERENCE:

10:30 - 11:00 hod. | Prezence účastníků

11:00 - 11:15 hod. | Úvodní slovo
zástupce Krajského úřadu Moravskoslezského kraje
Mgr. Zuzana KAŠPÁRKOVÁ, Ph.D.,
Poradna NRZP ČR pro Moravskoslezský kraj

11:15 - 11:45 hod. | Podpora pečujících osob
Mgr. Václav KRÁSA, předseda Národní rady osob
se zdravotním postižením ČR

11:45 - 12:15 hod. | Podpora pečujících osob (zkušenosti z projektu „Nejsme chudinky, jsme hrdinky“)
JUDr. Marie MADEJOVÁ, projektová manažerka,
Koordinační a informační středisko pro osoby
se zdravotním postižením a seniory, o.p.s.

12:15 - 12:45 hod. |
1. Podpora osobních asistentů
2. Podpora blízkého okolí lidí ztrácejících soběstačnost
Kateřina PINCOVÁ, Asociace pro osobní asistenci, z.s.

12:45 - 13:00 hod. | Význam odborného sociálního poradenství jako podpora pro pečující osoby
Mgr. Markéta DUNDĚROVÁ,
Poradna NRZP ČR pro Moravskoslezský kraj

13:00 - 13:45 hod. | Přestávka s občerstvením

13:45 - 14:00 hod. | „Neformální pečovatelé nemají na růžích ustláno...“
Ing. Jindra DIENSTBIEROVÁ, hlavní projektový manažer,
Fond dalšího vzdělávání MPSV ČR

14:00 - 14:15 hod. | Podpora pečujících osob z pohledu rodičů autistického syna
Ing. Vladimír SLIWKA, OS AUTISTIK

14:15 - 14:45 hod. | Evropské kontexty podpory pečujícím
Mgr. Lenka KRHUTOVÁ, Ph.D., Ostravská univerzita v Ostravě,
Fakulta sociálních studií, katedra sociálních věd

14:45 - 15:00 hod. | Jak Charita Ostrava pomáhá pečujícím
Mgr. Markéta ŠTĚPÁNOVÁ,
vedoucí Charitní hospicové poradny

15:00 - 15:15 hod. | Osobní asistence - služba pro uživatele i jejich blízké
Bc. Helena FEJKUSOVÁ,
ředitelka, Podané ruce - osobní asistence

PŘEDSTAVUJEME členskú organizace NRZP ČR

PROSAZ SPOLEČNOST PRO SOCIÁLNÍ REHABILITACI OBČANŮ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

TEXT: Tomáš Chmelář

Organizace PROSAZ vznikla v roce 1991, charakter aktivit byl především dán společnými zájmy zakládajících členů, mladých lidí se zdravotním znevýhodněním. Činnost byla zpočátku orientována na zájmové aktivity a společné trávení volného času (rehabilitační a rekondiční pobyty, tábory pro zdravotně znevýhodněné děti a mládež, sjíždění vody, potápění a různé kulturně-spoločenské akce, převážná část těchto činností je organizována doposud).

Postupem času se organizace začala více profesionalizovat, získala na síle a začala poskytovat profesionální služby zdravotně znevýhodněným osobám a také tyto osoby zaměstnávat. Snahou je usilovat o to, aby lidé s postižením mohli žít plnohodnotný život a zapojit se do běžného života ve společnosti.

Stěžejní náplní je poskytování zdravotních a sociálních služeb na území hlavního města Prahy. Poskytujeme dvě terénní sociální služby - osobní asistenci a pečovatelskou službu. Od roku 2011 se také podařilo zahájit poskytování domácí zdravotní péče. Provozujeme výtvarné dílny zdravotně postižených (dříve chráněné dílny) a bezbariérové oby-

tové středisko Líchovy u Sedlčan. Pořádáme různé kulturní, společenské a pobytové akce. Aktivity organizace jsou směřovány především ke zdravotně znevýhodněným osobám a seniorům.

Posláním organizace PROSAZ je pomáhat zdravotně postiženým žít normálně. Zapojujeme je do běžného života zajištěním přímé péče, zaměstnáváním a nabídkou volnočasových a rekreačních aktivit.

ZKRATKA: SPOLEČNOST PROSAZ

SÍDLO ORGANIZACE:
KODYMOVA 2526/4, 158 00 PRAHA 5

TELEFON: 296 113 214

E-MAIL: prosaz@prosaz.cz

WEB: www.prosaz.cz

PŘEDSTAVITELÉ ORGANIZACE:
Ing. Iveta PEŠKOVÁ, předsedkyně
Bc. Michal POLONYI, místopředseda

Klub bechtěreviků

KLUB BECHTĚREVIKŮ

TEXT: Jindřich Fanta | **FOTO:** Klub bechtěreviků

Klub bechtěreviků byl založen v roce 1990 jako občanské sdružení, od roku 2014 je spolkem ve smyslu nového občanského zákoníku. Jeho úkolem je sdružovat pacienty s Bechtěrevovou chorobou, jejich rodinné příslušníky a všechny, kteří se chtějí podílet na práci ve prospěch zdravotně postižených, hájit a prosazovat jejich zájmy, zajišťovat jejich informovanost, především v oblasti sociálního zabezpečení, zdravotní péče, lázeňství i ve všech dalších oblastech, které mohou přispět ke zlepšení a usnadnění života bechtěreviků. Spolupracuje se státními a dalšími organizacemi doma i v zahraničí.

Klub bechtěreviků je členem Mezinárodní federace bechtěrevických organizací – ASIF (Ankylosing Spondylitis International Federation), která sdružuje více jak 30 organizací ze všech světadílů (s výjimkou Afriky). Klub vydává pro své členy informační časopis „Bechtěrevik“, který slouží především jako informační kanál mezi vedením organizace a krajskými výbory KB ČR směrem k jednotlivým členům. Jsou zde publikovány odborné články lékařů – revmatologů, materiály s problematikou sociálně zdravotní, překlady

odborných článků ze zahraničních zdravotnických časopisů, rady bechtěrevikům a další informace. Od roku 2004 je vydáván jako měsíčník. Klub vydává i elektronickou verzi časopisu, tzv. „eBechtěrevika“. Jde o barevnou verzi tištěného časopisu, doplněnou o některé bonusy, například fotografie nebo překlady dalších článků, které by jinak nadměrně zvyšovaly náklady na tištěný časopis.

Klub bechtěreviků připravuje již mnoho let pro své členy rehabilitační a rekondační pobyty, ať již týdenní či víkendové. Součástí pobytu bývají i přednášky, zejména z oboru revmatologie, ale i další nejrůznější akce k rozvoji pohybové aktivity bechtěreviků nebo kulturního využití kolektivu.

I když Klub bechtěreviků má jen samé dobrovolné funkcionáře, kteří vše dělají ve svém volném čase, snažíme se poskytovat, případně zprostředkovat našim členům i poradenskou činnost v jednotlivých oblastech sociálního a zdravotního systému naší společnosti.

Klub bechtěreviků v současnosti sdružuje na 1500 registrovaných členů jednotlivců a 13 kolektivních členů. Většina kolektiv-

ních členů je z oblasti lázeňských zařízení na území celé České republiky. Neaktivnějším kolektivním členem, který stál již u zrodu naší organizace a který nám nejvíce pomáhá v naší činnosti, jsou Léčebné lázně Jáchymov, a.s.

A právě v Lázních Jáchymov jsme ve dnech 14. až 15. března 2015 uspořádali slavnostní zasedání dobrovolného funkcionářského aktivu, zakládajících členů a dalších hostů u příležitosti 25. výročí založení Klubu bechtěreviků.

ZKRATKA: KB ČR

SÍDLO: REVMAOLOGICKÝ ÚSTAV,
NA SLUPI 450/4, PRAHA 2

KANCELÁŘ A KORESPONDENČNÍ ADRESA:
KARLÍNSKÉ NÁMĚSTÍ 59/12, 186 00 PRAHA 8

E-MAIL: klub-bechtereviku@klub-bechtereviku.cz

WEB: www.klub-bechtereviku.cz

PŘEDSTAVITELÉ ORGANIZACE:

Dr. Jindřich FANTA, předseda

TEL: 605 256 826

Alena LOUDOVÁ, místopředsedkyně

TEL: 602 345 018

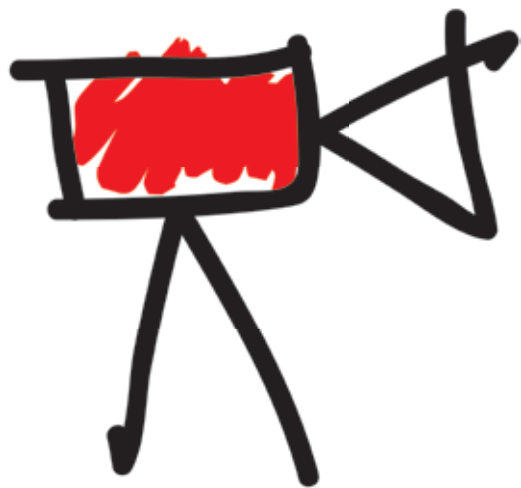

MENTAL POWER

PRAGUE FILM FESTIVAL 2015

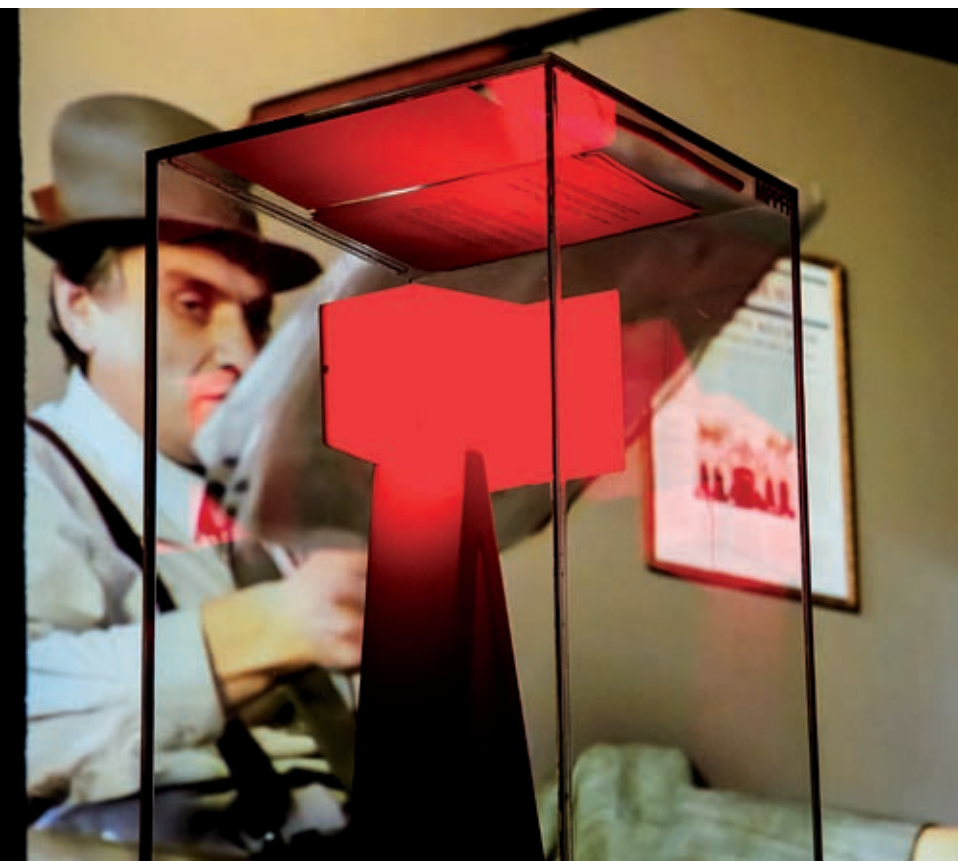
TEXT: Patri Henel | **FOTO:** Natálie Nová

Již po deváté se **4. až 6. června** uskuteční v **Divadle Palace** na pražském Václavském náměstí mezinárodní filmový festival (ne)herců s mentálním a kombinovaným postižením. Přehlídka **Mental Power Prague Film Festival**, jejímž pořadatelem a organizátorem je spolek HENDAVER, uvádí filmy, ve kterých hrají výhradně lidé s mentálním a kombinovaným postižením. Hlavním partnerem festivalu je Národní rada osob se zdravotním postižením ČR.

Hlavní myšlenkou festivalu je vytvořit podmínky pro uměleckou seberealizaci lidí s postižením a podílet se tak na jejich duševním rozvoji. Tato aktivita otevírá navíc zcela novou možnost společenské integrace. Festival vznikl proto, aby umožnil lidem s mentálním postižením zažít chvíle umělecké tvorby a posílil tak jejich sebevědomí a místo ve společnosti.

Jde o projekt ojedinělý, který se doposud v České republice ani v zahraničí nekonal, přestože hraný film je žánrem, ve kterém lidé s postižením mohou AKTIVNĚ naplnit své umělecké nadání a vnímání. **Hraný film** je prostorem, v němž se setkávají hudba, tanec, divadlo – tedy umělecké polohy, které jsou pro tyto lidi tou **nejpřírozenější** a často i **jedinou formou komunikace**.

CÍLEM FESTIVALU JE:

- vytvořit takové podmínky a prostředí, které je typické pro filmové festivaly profesionálních herců;
- umožnit handicapovaným lidem prožít slavnostní chvíle mezi lidmi bez handicapu;
- ukázat zdravým lidem, že tito lidé jsou jim v umělecké tvorbě a prožívání zcela vyrovnání;
- přesvědčit širokou veřejnost o této jejich schopnosti a přesvědčit lidi s handicapem, že umělecky mají ve společnosti rovnocenné a pevné místo.

Foto z minulého ročníku

Festival proběhne po vzoru minulých ročníků. První dva večery jsou vyhrazeny promítání soutěžních filmů, představení všech účastníků, rozhovorům, autogramiádám herců a koncertům. V průběhu promítacích dnů získá **každý** tým **cenu Mental Power**, která naplňuje cíle festivalu – *účastnit se na tvorbě filmu a rozvíjet svou osobnost pomocí uměleckých poloh*. Závěrečný galavečer festivalu je koncipován tak, aby naplnil další z cílů: „*obrátit*

„HLAVNÍ MYŠLENKOU FESTIVALU JE VYTVOŘIT PODMÍNKY PRO UMĚLECKOU SEBEREALIZACI LIDÍ S POSTIŽENÍM A PODÍLET SE TAK NA JEJICH DUŠEVNÍM ROZVOJI. TATO AKTIVITA OTEVÍRÁ NAVÍC ZCELA NOVOU MOŽNOST SPOLEČENSKÉ INTEGRACE.“

sociální role, kdy lidé s postižením se stávají celebritami, a umožnit jim prožít noblesní chvíle mezi lidmi bez handicapu“. Večer začíná slavnostním entréem po červeném koberci, kterého se účastní soutěžící, porota a moderátoři festivalu. V porotě zasednou osobnosti, které svou každoroční přítomností festival podporují: **E. Holubová, T. Voříšková, M. Horáček, M.**

Suchánek, I. Bareš, V. Krása a další. Slavnostní večer proběhne po vzoru všech světových gala, letošním moderátorem bude herec **Vojta Kotek**. Diváci jsou svědkem nominačních ukázek filmů v deseti kategoriích (nejlepší film, nejlepší mužská, ženská role, mluvené slovo, vedlejší mužská, ženská role atd.), slavnostního vyhlášení a předání cen, které obstarají porotci. V rámci večera se na jevišti setkávají umělci s handicapem i bez handicapu, čímž se potvrzuje, že festival je „*prostorem, ve kterém dochází k integraci skrze uměleckou produkci*.“ Na závěr galavečera je připraven slavnostní raut pro všechny zúčastněné. Letošní ročník uvede 12 filmů z ČR a 4 ze zahraničí, které byly speciálně vytvořené pro tuto příležitost.

Za několik ročníků se podařilo přesvědčit nejen širokou veřejnost, ale i výkonné umělce, neziskové organizace a studenty filmových škol **o síle, jedinečnosti a osobitosti (ne)herců s mentálním postižením ve filmu**. Tento nový filmový styl – **ARTICAPPED**, se snaží organizátoři neustále propagovat. O tom svědčí stále větší zájem českých i zahraničních filmařů a neziskových organizací, které se každoročně na festival vrací.

Na druhou stranu je festival místem, které pomáhá k sebereflexi lidí, kteří jsou pouhými „diváky“, a těm, kteří na festival zavítají náhodou, rozšiřuje a přehodnocuje navždy ustálené formy myšlení. Je to i tím, že Mental Power **není o soucitu**, ale o síle, což je také důvodem, proč má v současném v kulturním dění své nezastupitelné místo.

Přes to všechno není Mental Power projektem „o třech dnech“. Samotná účast na festivalu vyžaduje natočení filmu, který je výsledkem celoroční spolupráce lidí s handicapem a lidí bez handicapu. Práce samotných (ne)herců na filmu má nezastupitelné socio-drama-terapeutické opodstatnění, které nelze nahradit žádnou jinou činností:

- být hercem v tomto případě znamená pracovat se svou osobností a uvědomovat si její hranice a jedinečnost, což právě pro lidi s mentálním postižením hraje nezastupitelnou roli v osobním životě a v sebereflexi;
- práce na scénáři rozvíjí imaginaci a překračuje koncentraci života na základní biologické a sociální nutnosti;
- práce před kamerou a samotný fakt, že výsledek své práce vidím nejen já sám ve veřejném sektoru, umocňuje pocity identity a smysluplnost života.

Proto kromě závěrečného tří denního ceremoniálu v Praze po celý rok probíhají **Ozvěny Mental Power**. V letošním festivalovém roce se konaly v těchto lokalitách: Žatec, Plzeň, Lysá nad Labem, Praha, Kladno, Mladá Boleslav, Brno, Bratislava, Lodž, Dvůr Králové, Piešťany, Vídeň. ✖

MENTAL POWER JE VELKÁ PARTY,

Mental Power je stále jediným festivalem na celém světě, který výhradně prezentuje a podporuje natáčení HRANÝCH filmů s lidmi s mentálním handicapem.

Proto věříme, že Česká republika, jako místo, kde tato aktivita a tvorba vznikla, získá tímto projektem velkou mezinárodní prestiž.

KTEROU JE POTŘEBA ZAŽÍT.

ÚSPĚCHY MENTAL POWER

Pozvání na Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary 2009, kde diváci mohli po dva dny zhlédnout v pořadu The Best Of Mental Power tři nejlepší filmy z historie festivalu.

Mental Power Prague Film Festival byl oceněn **cenou Mosty 2009** za nejlepší sociální projekt v České Republice.

Uspořádání semináře pro studenty pražské **FAMU** a navázání spolupráce. Studenti FAMU připravují filmy na Mental Power, a tak dochází k profesionalizaci filmů a k integraci mezi umělci s postižením a bez něj.

Prezentace festivalu na **Českém Ivu 2010** a získání finančních prostředků na podporu filmů pro Mental Power festival 2011.

V říjnu 2010 a 2011 byli zástupci Mental Power Prague Film Festival pozváni na **mezinárodní filmový festival v Písku**, kde byly uvedeny nejlepší filmy z Mental Power festivalu.

Ozvěny Mental Power v ČR.

Ozvěny MPPFF ve Vídni – uskutečnily se v roce 2015 pod záštitou a za osobní účasti rakouského ministra práce a sociálních věcí Rudolfa Hundstorfera a bývalého českého premiéra a eurokomisaře Vladimíra Špidly na velvyslanectví České republiky v Rakousku.

Za úspěch roku 2010 a 2011 považujeme **mediální partnerství s Českou televizí.**

V roce 2012 až 2014 jsme získali **mediální partnerství s televizí Prima.**

Pozvání na filmový festival v **Istanbulu**, kde proběhla projekce tří nejlepších filmů z historie Mental Power Prague Film Festivalu.

Pozvání na **filipínský filmový festival**, kde proběhla projekce tří nejlepších filmů Mental Power Prague Film Festivalu 2010.

Šíření myšlenky festivalu po ČR i v zahraničí. V současné době má festival své pevné místo jak v kulturní, tak v sociální oblasti. To se projevuje stále větším počtem přihlášených filmů, které vznikají speciálně pro tento festival, a podporou široké veřejnosti a osobností z oblasti kultury.

MENTAL POWER PRAGUE FILM FESTIVAL

4-6 | 6

PRAHA
DIVADLO
PALACE

9. ROČNÍK MEZINÁRODNÍHO
FILMOVÉHO FESTIVALU
(NE)HERCŮ S MENTÁLNÍM
A KOMBINOVANÝM
POSTIŽENÍM

MODRÝ SLON

oslaví deset let své existence

TEXT: Zdeněk Santner | FOTO: Helena Latislavová

Rok 2015 je obdobím, v němž organizátoři rekapitulují dosažené výsledky. Již dnes lze konstatovat, že prvotní záměry byly několikanásobně překročeny! Potěšující pro organizátory je i stále se zvyšující zájem veřejnosti a mediálních partnerů. Tvorba našich handicapovaných spoluobčanů a jejich přátel si vydobyla za poslední léta uznání a obdiv.

Desátý ročník celostátní soutěže dětí a dospělých se zdravotním postižením a jejich přátel ve vyhlášených deseti kategoriích umělecké tvorby se závěrečnou několikadenní přehlídkou se uskuteční v exteriérech a interiérech Zoo Liberec. Přehlídka jednotlivých kategorií se bude konat v prostředí, které vytváří přirozenou atmosféru pro prezentování představ a dovedností účastníků. Vyvrcholením kulturního setkání bude vyhlášení vítězů jednotlivých kategorií s předáním CENY MODRÉHO SLONA. ▣

Díla handicapovaných umělců jsou nejen důkazem nezdolné vůle k překonání životních překážek, ale především přinášejí významná svědectví o tvořivé podstatě lidského bytí. Informace k soutěži naleznete na www.czplk.cz a www.artefaktum-info.cz.

LÍTÁME V TOM VŠICHNI

TEXT: Tomáš Pchálek | FOTO: David Brož

Proskleným, čtrnáct metrů vysokým tunelem se žene vítr rychlostí více než 200 kilometrů za hodinu. V místnosti pro přípravu letců za sklem pokukuje šest nováčků. Pět jich nervózně přešlapuje na místě, jeden sedí s rukama složenýma v klíně. Má stejnou kombinézu, helmu, brýle a špunty do uší. Jediný rozdíl je v tom, že je na invalidním vozíku a nohy má zalepené pevnou páskou. Otvírají se dveře a i přes ucpávky se do bubínků dere obrovský hluk uvězněného hurikánu. Instruktoři tlačí letce na vozíku k úzkému otvoru ve skle tubusu. Chytí jej za ramena a vtáhnou dovnitř. Prázdný vozík setrvačností couvá od otvoru.

Možnost vyzkoušet si létání ve větrném tunelu mě okamžitě nadchla," říká předseda o.s. Cesta za snem Heřman Volf, který usedl na invalidní vozík před deseti lety po nešťastném pádu na lyžích. „Už jsem zkoušel skákat z letadla v tandemu s instruktorem, ale neuspokojovalo mě to. Ve všech aktivitách, které dělám, chci být maximálně soběstačný a vyrovnat se zdravým lidem. Vyzkoušel jsem si, že ve větrném tunelu mohu létat sám. Šlo mi to stejně dobře jako nehandicapovaným začátečníkům. Chtěl jsem, aby si pocit volnosti při letu mohli vyzkoušet i jiní. Nejen lidé na vozíku, ale také s amputacemi, nevidomí, neslyšící nebo lidé s mentálním postižením,“ vysvětluje Heřman Volf, co vedlo ke vzniku projektu „Lítáme v tom všichni“.

„Když za mnou koncem loňského roku přišla kamarádka z Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze doktorka Eva Prokešová, abych s ní šel létat do Hurricane Factory Praha, jediného větrného tunelu v ČR, řekl jsem – jo, proč ne? Podívali jsme se na nějaká videa na internetu a moje nadšení ochladlo. Jestli mám létat, říkal jsem si, tak stejně jako ostatní! To, že mě jeden instruktor chytne za nohy a druhý za ruce a ‚povozí‘ mě ve vzduchu, mi přišlo málo. Pokud to pro handicapované má mít význam, musí cítit, že nad svým tělem mají určitou kontrolu,“ vysvětluje Heřman, který neváhal a rozjel se do Hurricane Factory v pražských Letňanech.

Věci se nestávají náhodou, ale protože to tak prostě má být.

Heřman se setkal marketingovou manažerkou HF a úspěšnou českou indoor skydiverkou Evou Rozkocovou a zjistil, že nezávisle na sobě už delší dobu uvažují o stejné věci. Doslova během několika dnů byly na světě náčrtu unikátního projektu „Lítáme v tom všichni“.

„Zakládáme si na tom, že létat v tunelu může kdokoli od pěti let věku. Proto jsme k původní myšlence Cesty za snem, o.s., ‚létání handicapovaných‘, tedy vozíčkářů, amputačů, nevidomých a neslyšících, přidali ještě kategorii děti z dětských domovů, děti s onkologickým onemocněním a seniory,“ říká Eva Rozkocová a dodává: „Nic podobného v takovém rozměru a s tolika skupinami lidí se specifickými potřebami zatím nikdo nevyzkoušel. Vydali jsme se neprobádanou cestou a neměli čeho se chytit. Chtěli jsme prostě zkusit něco nového, zprostřed-

Na předchozí straně

Z Heřmana a instruktorů se brzy stal perfektní tým. Na společných obědech po létání se řešilo hlavně uchycení nohou.

Nahoře

Vyhlídkový let do 14metrové výšky s rychlostí větru až 270 kilometrů za hodinu.

„PROJEKT LÍTÁME V TOM VŠICHNI SE POPRVÉ USKUTEČNIL 27. DUBNA A ZÚČASTNILO SE HO VÍCE NEŽ 30 LIDÍ. AKCI PODPOŘILY TAKÉ ZNÁMÉ OSOBNOSTI NEJEN ZE SVĚTA SPORTU.“

kovat pro zúčastněné nezapomenutelný zážitek, ale také inspirovat a motivovat všechny ostatní.“

Heřman Volf se stal „pokusným králíkem,“ alespoň tedy za kategorii vozíčkáři. Vymyslel a zkonstruoval jednoduché a bezpečné uchycení ochrnutých nohou, které pomáhá stabilizovat tělo ve vodorovné poloze, a již druhý let tak dokázal koordinovat téměř sám.

„Instruktoři v tunelu jsou skvělí, maximálně ochotní a profesionální. Seděli jsme spolu před a po letech a přemýšleli, jak vylepšit koordinaci létání, když je člověk od pasu ochrnutý. Téměř okamžitě jsem si mohl vyzkoušet, jaké to je létat sám. Moje prvotní chlapáctví ale brzy vzalo za své, stejně jako když jsem před lety stál ve dveřích letadla. Když je člověk ve stavu volného pádu a ví, že každý nepatrný pohyb může s tělem pořádně zamávat, je uklidňující, když vedle sebe máte profíky, kteří sledují každý váš pohyb, připraveni bleskově zasáhnout,“ říká s úsměvem Heřman Volf.

Projekt „Lítáme v tom všichni“ se poprvé uskutečnil 27. dubna 2015 a zúčastnilo se jej více než 30 lidí. Akci podpořily také známé osobnosti nejen ze světa sportu, například zlatí paralympionci Jiří Ježek a David Drahonínský, komentátor ČT4 Sport a havajský ironman Stanislav Bartůšek, hlas Radiožurnálu Vladimír Kroc, ředitel para-cyklistické organizace Černí Koně Tomáš Pouch a další. ☒

Úpně nahore

Teprve až se nováček naučí základní koordinaci pomocí rukou, odváží se jej instruktoři nechat létat samotného.

Nahore

Při prvních pokusech létat se fixace nohou řešila prostě jen obyčejnou lepicí páskou.

Vpravo

Vteřinu před vstupem do oka hurikánu už není cesty zpátky.

Jak první ročník ojedinělého leteckého dne bez bariér dopadl, zjistíte na stránkách www.cestazasnem.cz. Videá z létání si můžete prohlédnout na Vimeo kanálu Cesta za snem, o.s., vimeo.com/cestazasnem.

ZNÁTE TUTO PALETU? JE TO LOGO UMĚLCŮ MALUJÍCÍCH ÚSTY A NOHAMA

Umělci malující ústy a nohama jsou lidé, kteří úrazem, nemocí či vrozenou vadou ztratili tvořivou schopnost rukou. Mnozí z nich jsou upoutáni na lůžko či invalidní vozík. Ve svém každodenním životě jsou závislí na pomoci druhých lidí. Tito lidé se však nevzdali a navzdory svému osudu rozvíjejí svůj umělecký talent a malují neobvyklým způsobem.

Štětec vedou ústy nebo nohou. Najdeme je po celém světě, vědí o sobě, jsou členy – nebo stipendisty – Celosvětového sdružení malířů malujících ústy a nohama se sídlem v Lichtenštejnsku. Zakladatelem Sdružení byl pan Erich Stegmann, umělec malující ústy (od svých dvou let byl po nemoci ochrnutý na obě ruce). Byl velmi nadaný a měl velký organizační talent. Sám zpočátku kontaktoval lidi se stejným postižením v různých částech světa. Počet jeho „kolegů“ rostl a dal vzniknout výše jmenovanému Sdružení malířů v roce 1956.

Postupně pod vedením Sdružení vznikala ve více než 40 zemích světa nakladatelství, která v jednotlivých zemích tyto malíře představují veřejnosti. V roce 1993 vznikly nakladatelství i ve střední Evropě – Polsku, Maďarsku a České republice.

Na celém světě znají lidé malíře malující ústy a nohama hlavně z pohlednic – přání. Umělci představují své práce v podobě vánočních a velikonočních přání, přání ke slavnostním příležitostem a v kalendářích.

Sjednocujícím motivem a cílem těchto umělců bylo a zůstává ukázat veřejnosti, že ani člověk s postižením není v životě pasivní, ale tvoří, pracuje dle svých možností jako všichni ostatní lidé. Snaží se v životě prosadit, pro druhé něco vytvořit, být také užitečný.

Nakladatelství, samostatně či se Sdružením, organizují pravidelně výstavy

jejich obrazů - obrazů plných optimismu a radosti. Když máme možnost vidět, jak jsou obrazy vytvářeny, většinou si intenzivněji uvědomíme skutečné a pravé hodnoty života.

Na území České republiky práci těchto malířů představuje Nakladatelství UMÚN s.r.o., se sídlem v Liberci. Nakladatelství UMÚN se nezaměřuje jen na malíře malující ústy a nohama, ale kontaktuje i jiné spoluobčany s tělesným postižením. Do své činnosti a práce při přípravě zásilek přednostně zapojuje lidi s postižením. Dává jim zejména příležitost domácí práce, která je jimi velmi vyhledávaná.

Vedle nabídky práce pro lidi s handicapem Nakladatelství UMÚN podporuje některé sociální projekty zaměřené na zlepšování začlenění těchto lidí do běžného života. Jedná se zejména o projekty zaměřené na poskytování osobní asistence a péče pro lidi s postižením. Svými příspěvky Nakladatelství podporuje nákup vozidel se speciální úpravou pro vozíčkáře v Praze i v jiných městech České republiky. V Praze přispívá na provoz bezbariérové dopravy, kterou zabezpečuje Národní rada zdravotně postižených ČR.

Takto Nakladatelství UMÚN naplňuje a uskutečňuje myšlenku, kterou prosazoval zakladatel Sdružení malířů pan A. E. Stegmann již v 50. letech 20. století. Zapojit lidi s postižením dle jejich možnosti do práce a umožnit jim vydělávat peníze vlastním přičiněním.

POTĚŠTE SE TAKÉ VY NĚKTERÝMI OBRÁZKY ZMÍNĚNÝCH UMĚLCŮ!

REFORMA PSYCHIATRIE na cestě k realizaci?

TEXT: Martina Příbylová | FOTO: archiv Martina Hollého

Doktor Martin Hollý není obyčejný psychiatr, ale „šarže“. Jako vedoucí lékař sexuologického oddělení psychiatrické léčebny - dnes Psychiatrická nemocnice Bohnice (PNB) - byl v roce 2008 jmenován jejím ředitelem a v roce 2013 zvolen předsedou výboru České psychiatrické společnosti ČLS JEP. Dnes je proto hlavním spolupracovníkem Ministerstva zdravotnictví a jedním z koordinátorů příprav reformy české psychiatrie, což je funkce významná, odpovědná a nezáviděníhodná. Ale zároveň je tím nejlepším adresátem pro otázky k aktuálnímu stavu celého tohoto přelomového procesu. Proto jsme mu položili následující dotazy.

REFORMA DNES

Jak postupuje činnost implementačních skupin na MZ, jak (a kdy) bude později propojena, aby umožnila celkovou změnu oboru psychiatrie a systému péče o celé spektrum jeho pacientů?

Práce na implementaci Strategie reformy psychiatrické péče pokračují. To je ta asi zásadní a dobrá zpráva. Přes všechny komplikace dané politickými změnami v posledních letech jsou implementační skupiny jmenované a koordinované se scházejí. Myslím, že nejčastěji se schází pracovní skupina, která se zabývá udržitelným financováním. Nejspíš to bude proto, že peníze jsou až na prvním místě. A bez dohody nad budoucím financováním nových služeb je celý proces naplňování strategie reformy ohrožený. Nechci tím říci, že ostatní skupiny pokrývají nejdůležitější témata, ale mnoho z nich je vázáno právě na základní dohodu o financování. Časové odhady jsou vždy trochu věštěním z koule. Myslím, že v druhé polovině roku 2015 budeme moct zahájit první reálné kroky změny v některých regionech.

Jaký je současný stav příprav vzniku Center duševního zdraví (CDZ)?

Odborná společnost byla pověřena Ministerstvem zdravotnictví vypracováním odborného podkladu ke standardu Centra duševního zdraví. Ten jsme vypracovali a odevzdali počátkem letošního roku. Aktuálně probíhá vnitřní připomínkové řízení na MZ. Předpokládám,

že to bude probíhat několik týdnů, možná dva měsíce. Takže opět odhaduji, že by standard mohl spatřit světlo světa před začátkem léta.

V oblasti samotné zdravotní péče se reforma dotkne bez výjimky celého oboru psychiatrie. Ale jak je možné hodnotit spolupráci s ostatními významnými subjekty – s MPSV, zdravotními pojišťovnami, pacientskými organizacemi?

Jednoduchá odpověď zní, že se ta spolupráce významně zlepšuje. MPSV i zdravotní pojišťovny, dle mého vnímání situace, začaly brát proces reformy jako realitu a snaží se hledat způsoby, jak propojit či nalézt zdroje. Diskuse jsou o poznání konstruktivnější než před rokem. Neznamená to, že je všechno jasné a vyřešené. Celá situace však dodává naději. Co se týká spolupráce s pacientskými organizacemi, tak ty jsou zařazené do diskuze od začátku procesu tvorby strategie.

Co v tomto období především postrádáte?

Hodně by se hodilo, kdyby měl den víc hodin. Přestože jsem to nikdy nepřeháněl s přemírou péče o děti, tak v posledních dvou letech vnímám, že je trochu šidím. V profesním životě bych uvítal obecně větší angažovanost. Asi nejvíc ze strany politiků, ale i většiny kolegů. Chybí totiž jasná politická podpora, která by dala péči o duševní zdraví prioritou. Snad se to podaří zahájením prací na zákoně o duševním zdraví.

OPTIMISMUS A SKEPSE

Budovatelé čehokoliv mají samozřejmě optimismus v popisu práce, nedovedu si představit opak.

Pokud dr. Hollý mluví o tom, že reformu psychiatrie berou „na vědomí“ MPSV a zdravotní pojišťovny, je to skutečně nadějná zpráva. I když zároveň jen zpráva „startov-

ni“, zpráva o prvním kroku na dlouhé cestě. Vyhrocené diskuse k reformě se ozývají od samého počátku. Kde jsou skutečné perspektivy a kde reálná slabá místa? Nemyslím, že by bylo správné upírat už dnes kritikům jejich pravdu.

Jistě, základní podmínkou je udržitelné financování. Ze zápisu pracovní skupiny MZ (4. 2.) vyplývá závěr jejich členů, že současný systém plateb by pro fungování CDZ nestačil. Je nutné hledat jiné (reálné a pro všechny zúčastněné přijatelné) způsoby úhrad. Ekonomický start, tedy finance z ESF, je už ale na samém konci schvalovacího procesu, připomínkování je uzavřeno. Operační program Zaměstnanost by měl být schválen v červnu a jeho součástí budou programy sociálního začleňování a boje s chudobou. Financování dalšího rozvoje už bude vnitřní záležitostí ČR. Obstojí péče o duševně nemocné právě po této stránce?

O ČEM BUDE ZÁKON O DUŠEVNÍM ZDRAVÍ?

Podivná, nesmyslná otázka? Vůbec ne. Volání po takovém zákoně i argumenty proti němu poslouchám nejméně už od začátku tisíciletí a každá zájmová skupina přichází se svým vlastním výkladem jeho obsahu. V posledních týdnech ovšem přišla změna. PhDr. Ivan Duškov, pracovník MZ a koordinátor strategie reformy, v interní zprávě Fokusu Praha (Fokusoviny č.19, březen 2015) na otázku „**Jak se aktuálně daří navazovat spolupráci s dalšími resorty?**“ odpověděl: „*Významnou měrou by tento neutěšený stav měla posunout pracovní skupina, která bude vycházet z té, která měla mít původně na starosti legislativní změny. Nynější politické vedení ministerstva se totiž rozhodlo tvořit samostatný zákon o duševním zdraví, kde je právě spolupráce a zodpovědnost ostatních resortů, stejně jako krajů, měst a obcí, ošetřena.*“

Zatím mi není jasné, jak širokou problematiku by vlastně měl takový předpis obsáhnout. V medicíně je péče o duševně nemocné součástí péče o duševní zdraví. Takový pohled je z hlediska humanistického přístupu logický: nemocní nejsou vyděleni ze společnosti zdravých. Dívá se na to ale obor práva stejně, používá stejný jazyk? Bude se v zákoně o duševním zdraví rozcházet název a obsah, půjde v něm právě jen o duševně nemocné? Nebo je název myšlen doslovně a komplexní zákon má opravdu být o duševním zdraví společnosti (jako součásti veřejného zdraví) a bude v něm ošetřena i primární prevence? To je zásadní rozdíl...

Vysvětlení podstaty věci je velmi potřebné.

Kdo bude takový zákon vytvářet?? Pokud jen resort zdravotnictví, potom péče o duševně nemocné zůstane v polovině cesty.

Pokud bude spoluautorem i MPSV, případně další subjekty, hrozí, že se bude vytvářet léta, podobně jako jiné obdobné zákony.

PŘÍNOS ČTVRTÉHO PILÍŘE

Jestliže transformace oboru má vycházet ze „čtyř pilířů“ psychiatrie, má být omezena kapacita bývalých léčen, posílena role psychiatrických oddělení všeobecných nemocnic i ambulancí a navíc tu mají fungovat CDZ (to vše za předpokladu udržitelného financování), je hlavní otázkou, jak přesně se role jednotlivých dosavadních „pilířů“ změní, jaký bude tato změna mít dopad na pacienty a komu především prospějí nová centra. Pokud bude zajištěna jejich životnost a budou soustředěna na péči o dlouhodobé psychiatrické pacienty prostřednictvím zdravotně – sociálních služeb a na druhé straně budou zajišťovat i krizovou pomoc pro „normální veřejnost“, je tu nepochybně skupina lidí, kterým mohou tato pracoviště pomáhat účinněji než dosavadní síť zařízení.

Těžiště léčby ve velkých ústavech kritizují zejména poskytovatelé sociálních služeb a neziskový sektor vůbec. Jako velký vzor vidí italský Terst, město, které postupně zrušilo obrovskou léčebnu s 1200 lůžky a vytvořilo síť malých center s ambulancí a terénní léčbou. Kromě nepatrného počtu zcela nesoběstačných pacientů byli všichni ostatní propuštěni. I v pražských Bohnicích je podle jejich ředitele dr. Hollého jen asi 30 pacientů, kteří by nemohli žít „na svobodě“. Tady je ovšem jisté úskalí.

FILMAŘI V TERSTU

Mladý tým pod vedením Kláry Jakubové natočil padesátiminutový **dokument Paralelní životy**. Poukazuje na nedostatky české psychiatrie a uvádí příklady ze Švédska, Velké Británie a samozřejmě také z Terstu. V těchto zemích vznikly „sociální kooperativy“, které pomáhají propuštěné pacienty zaměstnávat. Na plátně se objevují zaměstnavatelé - majitel velkého ovocného sadu nebo hoteliérka, kteří v počátcích museli překonat obavy z „nebezpečných šílenců“. Dnes tyto lidi zaměstnávají a všechno funguje. Stejně se strachoval i majitel českobudějovické tiskárny, než přijal pacienta – schizofrenika. Pak zjistil, že získal šikovného grafika. Dokument má happyend: jiný mladý muž mnohokrát hospitalizovaný nadšeně volá před školou své matce, že právě složil maturitu.

Parta nadšenců natočila dokument, tedy realitu. Ta česká je ale obecně úplně jiná. **Hlavní problém vystihuje scénář dokumentu: „Je nutné k situaci duševně nemocných přistupovat komplexně: nestačí se zabývat jejich zdravotním stavem, roli hraje také ubytování, vztahy s příbuznými, širší sociální kontext. A v neposlední řadě zaměstnání.“**

Roberto Colapietro, bývalý ředitel takové sociální kooperativy, ve filmu říká: „*Basaglia („reformní“ ředitel léčebny v Terstu) věděl, že jestli chce zavřít blázeň, vypustit lidi do města, ti lidé musí mít peníze, aby mohli žít na vlastní pěst. Uvědomil si, že do té doby se jim dávalo najíst a měli kde přespat, kde bydlet. Jak to udělat? Pokud nenechám Mária pracovat, budou narůstat náklady na jeho léčbu a společnost to bude stát mnohem víc. A riskujeme, že zase bude dělat ty popelníky, které nikdo nechce.*“

Kdo zaměstná českého „Mária“? **Kdo bude řešit problémy z medicínského hlediska „zdravých“ bez sociálního zázemí? Nechystáme pro ně svobodu bezmocných v džungli?** A to už nemluví o případech pacientů z hlediska zdravotní pojišťovny „zdravých“ (resp. nevyžadujících další zdravotní péči), o kterých na základě zjištění Kanceláře veřejného ochrany práv psaly minulý MOSTY (č.1/2015) a kteří se se svými příspěvky na péči stali kořistí majitelů nejrůznějších neregistrovaných „sociálních“ zařízení. Takový stav snad není cílem nového českého systému péče o duševně nemocné. Bude tyto sociální situace řešit vysněný zákon o duševním zdraví? Problémy duševně nemocných vzala politická reprezentace na vědomí. Skvělé. Pro všechny, kterým na nich záleží, to ovšem nestačí. Nutná jsou reálná řešení. Potom se může zaklínat Terstem.

NA STARTU?

Na březnovém semináři sdružení Občan uvedl předseda Fokusu ČR Pavel Novák tyto hlavní potřeby pro možnost života dlouhodobě duševně nemocných v „přirozeném prostředí“: **posílení kapacit bydlení – podpora zaměstnávání – práce s komunitou – přesun péče do komunity a souběžně destigmatizační programy (v komunitě) – změna systému sociálního zabezpečení (invalidní důchody, příspěvek na péči, další dávky).**

(Zde zřejmě míněno přizpůsobení dávek charakteru postižení duševní nemocí – pozn. aut.)

Reforma psychiatrie a nutnost péče o duševně nemocné a snad i o duševní zdraví společnosti byly přijaty jako skutečnost. Jsme na startu – nic má, nic víc. Optimismus, nebo skepse? ❏

PO UZÁVĚRCE:

Ze samotného MZ zaznívají v posledních dnech znepokojivé zprávy o "ohrožení transformace". Na červnu se připravuje seminář o duševním zdraví pod záštitou ministra Jiřího Dienstbiera.

POMOC obětem trestných činů

TEXT: Pavla Radová

Trestná činnost se může dotknout opravdu každého. I mnoho osob se zdravotním postižením má takovou zkušenost. Paní Jarce byla za bílého dne ukradena kabelka, ve které měla peníze i všechny důležité doklady. Věc oznámila na policii, vyřídila si nové doklady. Ukradená částka nebyla příliš vysoká, proto nad ní mávla rukou. Paní Jarka se však necítila dobře na ulici, postupně omezovala své aktivity mimo domov na ty nejnnutnější, až se před světem uzavřela téměř úplně.

Vté době kontaktovala poradnu pro oběti trestných činů Jarčina dcera a zprostředkovala kontakt s poradcem. Ukázalo se, že paní Jarka se nejen bojí vycházet na ulici, ale také špatně spí a trápí ji myšlenka, že si ji pachatel vybral kvůli jejímu zrakovému postižení. Její život se kvůli trestnému činu, který se může zdát bagatelní, obrátil vzhůru nohama. Poradce pro oběti trestných činů poskytl paní Jarce potřebnou podporu a informace a zprostředkoval jí zdarma služby psychoterapeuta.

V současné době se denně obracejí oběti trestných činů na poradny, které fungují v rámci projektu realizovaného Probační a mediační službou ve spolupráci s neziskovým sektorem. Na poskytování poradenství obětem trestných činů spolupracuje také mnoho organizací, které jsou členy NRZP ČR, a přibližují tak pomoc osobám se zdravotním postižením, u kterých může být kladen důraz na specifický způsob komunikace. Projekt „Proč zrovna já?“ je spolufinancován z Evropského sociálního

PORADNY pro oběti trestných činů

Poradny pro oběti trestných činů poskytují klientům právní informace, psychosociální podporu a informace o tom, jak uplatnit náhradu škody v trestním řízení. Dále poradny zajišťují doprovody k soudu či na policii nebo mohou zprostředkovat účast v programu mediace mezi obětí a pachatelem, psychoterapii či další potřebné služby. Projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu, a proto jsou služby pro klienty poskytovány **zdarma a anonymně**. V zásadě platí, že kdo se cítí být obětí trestného činu, může v poradnách najít pomoc.

fondů prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu. Díky spolupráci Probační a mediační služby s ostatními organizacemi může oběť obdržet skutečně komplexní a kvalitní služby.

„Oběť trestného činu díky vyškolenému poradci získává potřebnou podporu, aby se s dopady nepříjemného zážitku mohla lépe vyrovnat. Platí, že i trestná činnost jako jsou drobné krádeže může mít dalekosáhlé důsledky na život oběti. Může znamenat ztrátu pocitu jistoty a bezpečí. Zde je podstatné pamatovat na to, co nám říká zákon o obětech trestných činů, a tedy že každou osobu, která se cítí být obětí spáchaného trestného činu, je třeba považovat za oběť, dokud nevyjde najevo opak nebo se nejedná o zcela zjevné zneužití postavení oběti. Na postavení oběti nemá vliv, zda byl pachatel zjištěn nebo odsouzen,“ uvádí Pavla Radová z Probační a mediační služby.

Poradny pro oběti trestných činů v České republice vyhledalo již téměř pět tisíc klientů – obětí násilných, majetkových i jiných

trestných činů. A mnoho z nich se do poraden vrací opakovaně. Nejednalo se však jen o poskytnutí praktických informací z průběhu trestního řízení či náhrady škody, ale byl zde též nezbytný prostor pro sdílení pocitů a obav, které oběti mohou pociťovat. V rámci projektu „Proč zrovna já?“ jsou poskytovány také doprovody k úkonům trestního řízení a k podání vysvětlení.

„V poradně se opětovně setkáváme zejména s klienty, kteří se stali obětmi násilí a agrese ze strany svých bývalých partnerů. Tito lidé přicházejí vydešení a často ve velmi špatném psychickém stavu. Mnohdy vůbec neví, na co mají právo a jak se mohou bránit a ve své situaci jednat. Prostřednictvím projektu jim poskytujeme podporu a potřebné informace. Mimo poskytnutí základních informací a informací o jejich právech se soustředíme také na to, aby se vyrovnali s obtížnou událostí trestného činu např. formou konzultace s psychologem nebo právníkem,“ uvádí Anna Kasincová z Centra pro zdravotně postižené Libereckého kraje, o.p.s.

Nezanedbatelnou skupinou klientů poradenství jsou také senioři, ti tvoří asi pětinu všech klientů poraden. „U seniorů je situace specifická tím, že často mají pocit, že svými problémy někoho obtěžují, nechťejí se obrátit na rodinu ani na policii. V našich poradnách mohou vystupovat anonymně, což zvyšuje pocit bezpečí a usnadňuje tak využití této odborné pomoci,“ uvádí Eva Uličná, poradkyně Poradny pro oběti trestných činů Probační a mediační služby v Ústí nad Labem. ▣

V případě, že se cítíte být obětí jakéhokoli trestného činu – byli jste okradeni, přepadeni, je na vás páčáno násilí, není plněna vyživovací povinnost apod., můžete se obrátit na kteroukoli ze čtyřiceti poraden pro oběti trestných činů Probační a mediační služby nebo spolupracujících organizací, které jsou rovnoměrně rozmístěny po celé zemi. Více informací naleznete na internetových stránkách www.restorativnijustice.cz.

CENA RAFAEL

a 300 000 korun ZA PROJEKT VOZEJKMAP

TEXT: Jaroslav Winter | **FOTO:** Monika Jindrová | Václav Winter

Cenu Nadace Vodafone Rafael za využití ICT inovace pro důstojnější život lidí se zdravotním postižením získala Česká asociace paraplegiků - CZEPA za projekt VozejkMap. Zástupcům organizace ji na březnové konferenci INSPO v Kongresovém centru Praha předal ředitel Nadace Vodafone Ondřej Zapletal.

Autorem fyzické podoby ceny, k níž vítězná organizace dostane ještě 300 000 Kč, je profesor, akademický sochař Marian Karel, který se práci se sklem věnuje většinu své umělecké kariéry a jehož díla jsou zastoupena v mnoha světových muzeích. Samotnou cenu představuje váleček dokonalého tvaru, který je ručně vybrušen z optického skla Janem Frydrychem. Váleček je v půli rozříznut platinovou vrstvou a tato vrstva pak funguje jako zrcadlo reflektující logo Ceny Nadace Vodafone Rafael, které je vypískováno na vnějším plášti válečku.

„Cenu Rafael chceme nejen podpořit nejnadějnější a již do jisté míry úspěšné technologické projekty pro handicapované, aby mohly dále růst, ale také přitáhnout pozornost k potenciálu, který se ve využití technologií pro lidi s postižením skrývá,“ řekl ředitel Nadace Vodafone Ondřej Zapletal.

VozejkMap představuje mapu bezbariérových míst nejen v ČR. Lze na ni přistupovat pomocí mobilní aplikace pro chytré telefony nebo přes webové rozhraní. Nabízí mapu, navigaci a také informace o bezbariérových místech v celé ČR, ale začínají přibývat i ze zahraničí. Data do ní zadávají a ověřují samotní vozíčkáři. Ke dni konání konference obsahovala 7738 bezbariérových míst.

Webové rozhraní používá stejnou databázi jako mobilní aplikace. Veškerá data jsou manuálně kontrolována a potvrzena administrátorem obvykle do 24 hodin. V případě, že data nejsou úplná nebo jsou duplicitní, je uživatel, který je vložil, upozorněn e-mailem.

Výhodou mobilní aplikace je rychlé přidání a vyhledávání objektů v místě, kde se právě uživatel nachází (GPS sama určí místo). Po zadání konkrétního zařízení je možné využít navigační systém a další funkce mobilních zařízení.

VozejkMap (www.vozejkmap.cz) umožňuje vozíčkářům naplánovat si cestu tak, aby se nedostali do potíží a mohli cestovat samostatně a svobodně. Pomůže najít například nejbližší bezbariérovou kavárnu či WC. Přes internet pracuje s VozejkMapem denně v průměru

55 uživatelů, do mobilních zařízení si stáhlo aplikaci 1286 zájemců, z toho čtvrtinu tvoří majitelé iPhoneů a tři čtvrtiny mají přístroje s Androidem.

Projekt VozejkMap vznikl za podpory Nadace Vodafone a provozuje ho Česká asociace paraplegiků – CZEPA. Administrátorem je vozíčkář (kvadruplegik) Stanislav Kubík.

Cena Nadace Vodafone Rafael není jediným oceněním, kterého se projektu dostalo. V soutěži Fóra dárců „Byt vidět“ se stal nejlepším internetovým projektem 2013 a v soutěži Fondu Otakara Motejla „Společně otevíráme data“ získala aplikace 2. místo a zvláštní cenu Nadace Vodafone.

O cenu Nadace Vodafone Rafael se mohly ucházet projekty, které již přinášejí užitek minimálně 500 uživatelů nejméně po dobu půl roku. Projekty byly hodnoceny odbornou komisí ve složení Ondřej Zapletal (Nadace Vodafone), Jaroslav Winter (BMI sdružení), Tomáš Zde-

„VOZEJKMAP UMOŽŇUJE VOZÍČKÁŘŮM NAPLÁNOVAT SI CESTU TAK, ABY SE NEDOSTALI DO POTÍŽÍ A MOHLI CESTOVAT SAMOSTATNĚ A SVOBODNĚ. POMŮŽE NAJÍT NAPŘÍKLAD NEJBLIŽŠÍ BEZBARIÉROVOU KAVÁRNU ČI WC.“

chovský (poslanec Evropského parlamentu), Jan Veselý (Laboratoř Nadace Vodafone) a Radek Pavlíček (středisko Teiresiás). Komise přihlížela k míře využití informačních a komunikačních technologií, ke společenskému dopadu, otevřenosti a škálovatelnosti řešení.

Rafael, cena Nadace Vodafone, byla letos na konferenci INSP0 28. března v Kongresovém centru Praha udělována vůbec poprvé. Je oceněním za využití ICT inovace pro důstojnější život lidí se zdravotním postižením. Podrobnější informace lze nalézt na webových stránkách www.nadacevodafone.cz nebo zhlédnout video na http://youtu.be/ZBE02_HiqRU. Je také možné využít e-mailový kontakt winter@helpnet.cz, případně volat na telefonní číslo 777 807 727. ❖

Máte potíže s chůzí po schodech?

Nejlepší je řešení překonávání bariér přímo od výrobce.

ALTECH

ALTECH, spol. s r.o.
Průmyslová 1146
Uherské Hradiště

Starochodovská 1110
Praha 4 - Chodov

*Obchodní zastoupení
ve všech krajích!*

**VOLEJTE ZDARMA
800 303 304**

www.ALTECH.cz

LEKTORKA MEDITACE A KRANIOSAKRÁLNÍ TERAPIE

LUCIE UHLÍŘOVÁ:

Když budete na štěstí jen čekat, nikdy nepřijde

TEXT: Radka Svatošová | **FOTO:** archiv Lucie Uhlířové

V pardubickém Klubu ABC se 23. března hrálo benefiční představení *Víkend s Bohem*, po němž následovala beseda s hlavním aktérem a spoluautorem hry Mariem Kubcem a Lucií Uhlířovou, pardubickou lektorkou meditace a kraniosakrální terapie. Při té příležitosti jsme Lucii požádali, aby nám řekla něco o sobě a o tom, proč se rozhodla na benefičním představení bezplatně vystoupit.

Lucie, čím tě oslovila naše nabídka účasti na benefici?

Možná proto, že se člověk rád setkává s jinými lidmi, kteří mu řeknou víc o něm samém.

Vysvětlí nám, co vlastně dělá kraniosakrální terapeutka?

Je těžké říci to v několika větách. Toto téma je velmi široké. Ve zkratce: pomáhám lidem najít hlubší uvolnění, nalézt smysl jejich existence a odstranit dříve neřešitelné zdravotní problémy, jako jsou třeba migrény, deprese, bolesti zad. Také radím, co všechno by člověk měl změnit v životě, aby našel cestu k sobě a vrátil se do rovnováhy a pocitu radosti.

A jakou cestou pomáháš?

Například pomocí kraniosakrálního protokolu, který vymyslel v 60. letech v USA dr. Upledger. Kraniosakrální terapie postihuje velkou šíří technik, z nichž nejdůležitější je uvolnění fascie – jemné blány obepínající svaly, držící orgány na svém místě a propojující tělo jako celek.

Neumím si představit, jak tu fascii uvolňuješ...

Při uvolnění se využívá citlivá palpace (dotecky) v místě stažení fascie, při uvolnění fascie klient pocítí výrazné uvolnění a prodloužení. Také dochází k znovuoživení a harmonizaci tkání. U dětí se tato technika využívá například při bolestech břicha, kdy je stažená fascie v oblasti střev a střeva nemohou dobře fungovat. Další techniky kraniosakrální terapie jsou kraniosakrální biodynamika a biomechanika a také viscerální terapie, která povoluje blánu staženou kolem vnitřních orgánů. Na počátku všeho je však mysl, tak po fyzické práci s klientem nastupuje práce s myslí a odstranění časových mostů propojujících dřívější zkušenost se současností. Všude tam, kde jsme nesvobodní

Vím, že je toho ještě mnohem víc, čím se zabýváš....

Mám za sebou šestiletou intenzivní meditační praxi a díky tomu dělám přednášky, kurzy jak meditační, tak osobního růstu. Mysl člověka je jedna a jako taková se chová hodně podobně u všech lidí.

Jak se z cestovatelky stane léčitelka?

Výraz léčitelka se mi nelíbí, ani ho nepoužívám. Beru to tak, že já nečiním, ale ono je činěno. Moje jsou tam jen ty ruce a znalost techniky.

V 19 letech jsem přešla žhavé uhlí na „Zlaté myslí“ a jezdila jsem na přednášky Eduarda Tomáše a paní Míly a naučila jsem se trochu pracovat s myslí. Pak se mi v té době stal vážný úraz při sportovním lezení. Padala jsem 18 metrů volným pádem ze skály a skončila s vraženou stehenní kostí v pánvi. Absolvovala jsem dvouletou rekonvalescenci a prošla jsem si trpkou zkušeností, kdy mě nikdo jako člověka s postižením nechtěl zaměstnat. Práci jsem si nakonec našla, vrátila jsem se také k lezení, devět let jsem trénovala malé horolezce a pak jsem odjela do Thajska. Setkala jsem se zde se svou učitelkou tradiční thajské

kteří do té doby nevnímali. Na Srí Lanku se pravidelně vracím, a nejen sama, ale i s dalšími lidmi, na meditační kurzy, které probíhají v nádherném prostředí tropického ostrova.

Kdo nebo co ti v životě nejvíc pomohl(o)?

Eduard Tomáš a jeho učení. Ještě jsem měla tu možnost se s ním osobně setkat v jeho 90 letech. Pomohla a pomáhá mi jogínská praktika - Maharišioho átmavičára. Je to způsob dotazování, kdy hledáš posledního pozorovatele v sobě. S mými životními výzvami mi nejvíce pomohl buddhismus, který se dotýká zcela běžných situací. Pomohl mi vždy nalézt střední cestu. Z lidí v mém okolí se mohu vždycky obrátit na Honzu Pletánka – učitele taiji a shiatsu v Pardubicích. Dokáže mi poradit a pomoci i se zdravotními problémy.

Jak tě lidé najdou?

Naleznou mě na webu www.nasclovek.cz pod mým jménem. Spolu s partnerem budujeme BRAHMAcentrum meditace a terapie v Pardubicích. Intenzivně se také věnuji projektu Šťastná firma, poradenství, kurzům a přednáškám.

Co je projekt Šťastná firma?

Hlásí se mi menší, třeba i rodinné firmy, kterým opravdu záleží na stavu člověka u nich zaměstnaného. Poskytujeme cestu osobního růstu, což u většiny lidí znamená naučit se postupně sám se sebou pracovat. Doslova zlepšovat svoje neuronové okruhy /okruhy sebevnímání/ a pracovat se svou myslí tak, abyste byli v přítomnosti. Prožívali ji a uměli využít její příležitosti. Také se významně mění vaše emoční citlivost od labilního, vystresovaného jedince na stabilní sebe si vědomou osobnost. Je to návrat k přirozenosti člověka a k umění vyrovnávat se se složitými životními výzvami cestou středu. Pokud je potřeba, pomáháme lidem testovat, které potraviny jsou pro ně léky a kterým se raději vyhnout, nebo doporučíme tělesné či mentální techniky přesně pro individuální mysl a tělo. Také otázka vztahů v rodině je často otevřena, aby bylo vytvořeno stabilní citové zázemí pro dobrou práci.

Máš nějakou radu či vzkaz pro čtenáře, které potkala nemoc či úraz?

Pro zdravé i nemocné, šťastné i nešťastné: Pozorujte pozornost a zjistíte, kdo jste vy... Pak se rozplyne rozlišování na zdravé a nemocné a přijde jasné chápání přítomného okamžiku s jeho prožíváním blaženosti v každém teď. Vše je zjednodušeno. „Jste“ a to stačí, abyste ovládli mysl a stali se svobodnou bytostí. Když budete jen čekat na štěstí, nikdy nepřijde. Když ho začnete vědomě tvořit, stane se realitou vašeho života. ■

„POMÁHÁM LIDEM NAJÍT HLUBŠÍ UVOLNĚNÍ, NALÉZT SMYSL JEJICH EXISTENCE A ODSTRANIT DŘÍVE NEŘEŠITELNÉ ZDRAVOTNÍ PROBLÉMY, JAKO JSOU TŘEBA MIGRÉNY, DEPRESE, BOLESTI ZAD. TAKÉ RADÍM, CO VŠECHNO BY ČLOVĚK MĚL ZMĚNIT V ŽIVOTĚ, ABY NAŠEL CESTU K SOBĚ A VRÁTIL SE DO ROVNOVÁHY A POCITU RADOSTI.“

a jednáme na základě silné dřívější zkušenosti, nám technika časových mostů pomůže odstranit neadekvátní reakce na běžné situace. Benefitem této techniky je okamžité pocítené uvolnění, pročistění, pocit radosti. Jedna moje klientka dostala od manžela dárek, a místo aby mu poděkovala, vynadala mu. Při ošetření se jí pak vybavila vzpomínka na to, jak jako dítě dala učitelce dárek ovázaný stejnou mašlí. Učitelka dívce za dárek vyhubovala a řekla, že jí nikdo dárky nosit nebude. Tahle zkušenost ovlivnila reakci klientky a ta si sama nedokázala pomoci, nedokázala své pocity změnit. Po kraniosakrální terapii došlo k „propuštění“ této dřívější zkušenosti. Klientce se ulevilo a místo dřívějších nepříjemných pocitů nastoupila radost.

masáže a začala jsem hledat své životní poslání a intenzivně se věnovat meditaci.

Jak ti úraz změnil život?

Přivedl mě k hledání hlubšího smyslu života a dharmy – mého poslání a místa na světě, které přináší radost mně i ostatním. Všichni nemůžeme být terapeuti, každý - ať už pekař nebo policista, může vykonávat své povolání jako dharmu, jako poslání.

Cestování patří do tvého života i v současnosti?

Mou srdeční záležitostí je Srí Lanka. Díky buddhistické filozofii, která tam prorůstá vším, zde každý vnímá do hloubky svou mysl, nejen své vědomí, ale i podvědomé procesy,

CHCETE ZDARMA DOSTÁVAT MOSTY Časopis pro integraci PŘÍMO DO POŠTOVNÍ SCHRÁNKY?

1 Napište na adresu NRZP ČR, Partyzánská 7, 170 00 Praha 7 nebo na e-mail m.dvorak@nrzp.cz.

2 Ve své objednávce uveďte kontaktní adresu, na kterou ho chcete posílat, a souhlas s jeho zasíláním.

3 Časopis vychází pětkrát ročně, bude Vám zasílán zdarma prostřednictvím České pošty, s.p.

Nabídka platí pro osoby se zdravotním postižením, jejich rodinné příslušníky a organizace osob se zdravotním postižením a je platná pro rok 2015.

MOSTY Časopis pro integraci

2. číslo 2015 | 16. ročník
vychází 30. dubna 2015

YDAVATEL:

NÁRODNÍ RADA OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM ČR
Partyzánská 1/7, 170 00 Praha 7
tel.: +420 266 753 421
e-mail: nrzpcr@nrzp.cz
web: www.nrzp.cz
IČ 70856478

REDAKCE ČASOPISU:

Mgr. MICHAL DVOŘÁK
tel.: +420 266 753 433
e-mail: m.dvorak@nrzp.cz
Mgr. JAN KHOLL
e-mail: kholl@seznam.cz

REDAKČNÍ RADA:

Mgr. VÁCLAV KRÁSA
e-mail: v.krasa@nrzp.cz
Ing. PATRIK NACHER
e-mail: patrik.nacher@seznam.cz
JUDr. JAN HUTAŘ
e-mail: j.hutar@nrzp.cz
Mgr. MICHAL DVOŘÁK
e-mail: m.dvorak@nrzp.cz

TISK: Studio Press s.r.o.

GRAFICKÁ ÚPRAVA:
Miriam Naháčová

FOTO NA OBÁLCE:

Hana Brožková, archiv KPR

Vydávání povoleno Ministerstvem kultury ČR, zapsáno do evidence periodického tisku pod číslem MK ČR E 13338
Vydáváno za finanční podpory Úřadu vlády České republiky

ISSN 1805-9562

NEPRODEJNÉ

Zveřejněné názory nemusejí být v souladu s míněním redakce, ručí za ně autoři článků.

příští číslo vychází v červnu 2015

NÁRODNÍ RADA OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM ČR je organizací s celostátní působností. Základním cílem její činnosti je obhajoba, prosazování a naplňování práv, zájmů a potřeb osob se zdravotním postižením, a to bez ohledu na druh, věk a rozsah zdravotního postižení.

PARTNEŘI ČASOPISU

ÚŘAD VLÁDY ČR

NAKLADATELSTVÍ UMÚN

**Moderní výrobní podnik
s nadpoloviční většinou pracovníků
se zdravotním postižením**

- **Výroba reklamních osvěžovačů vzduchu vyráběných na zakázku.**
- **Prodej a potisk reklamních a dárkových předmětů**
- **Výroba osvěžovačů vzduchu značky Edova aromaterapie**
- **Kompletovací práce**
jednoduché kompletování - balení, počítání
vlepování - skládání - vkládání - sešívání
a jiné technologicky nenáročné pracovní operace.
polygrafická výroba
V případě dlouhodobé spolupráce možnost investic do potřebných technologií.
Vlastní logistika - skříňové dodávky i valník do 3,5 t
- **Zámečnické práce, strojní a zámečnická výroba**

Výroba z nerezových ocelí, nerezové výrobky pro potravinářský průmysl.
Výroba ocelových konstrukcí a průmyslových aplikací, dopravní systémy.
Kusové obrábění kovů.
Opravy průmyslových zařízení.
Svařování ocelí, nerezů a hliníků, svařence až do 2,5 t
a další...

www.montgroup.cz

Společnost Mont Group, s. r. o., je firmou, která dlouhodobě zaměstnává nadpoloviční většinu zdravotně znevýhodněných a postižených občanů. Zaměstnávat více jak 7 desítek zdravotně postižených pracovníků nám umožňuje zejména stěžejní výrobní program výroby reklamních a komerčních osvěžovačů vzduchu a kompletovací práce.

Lidé s postižením mají stejná práva i povinnosti, včetně práva na práci, jako lidé bez postižení

PRAHA | PLZEŇ | LIBEREC | HRADEC KRÁLOVÉ

METROPOLITNÍ
UNIVERZITA PRAHA

PODLE INZERÁTU SI VYSOKOU ŠKOLU NEVYBÍREJTE

DEJTE NA ZKUŠENOSTI
ABSOLVENTKY OBORU
VEŘEJNÁ SPRÁVA

Gabriela Knapová

Oddělení marketingu a PR
Zoologická zahrada hl. m. Prahy

Naši absolventi mají skvělé uplatnění
na trhu práce. Více o jejich názorech
a zkušenostech se dozvíte na

www.mup.cz